

Rute 80

NUMMER 5
1982
16. ÅRGANG

RØD UNGDOMS MAGASIN

Zimbabwes vei til sosialismen

Punk bak jernteppet

Terroristene som leder Israel

Historie på en annen måte

Gjest i Ruta: Torgrim Eggen

KARNEVAL

Det høres ganske fremmed ut for oss å kopiere denne tradisjonsrike gatefestformen fra Rio. Men også i London er karnevalet blitt en suksess og tradisjon, i

kjølvannet på all innvandringen. I sommer ble det arrangert karneval i København for første gang, og karnevalet varte i hele tre dager og ble en kjempesuksess.

It's a brand new dance...

Initiativet kom nesten et år i forveien og resulterte raskt i at grupper og verksteder ble organisert, som gjennom resten av året arbeidet med planlegging, laget kostymer, masker og instrumenter. Og malte transparenter og innøvde danser. Ferske folk fikk også prøve seg, var med i orkestre og steelband. Dessuten ble både arbeidsløse og kunstnere samt mange andre med.

Initiativet ble tatt av folk som hadde opplevd karnevalet i London, og de så også karnevalets muligheter for å aktivisere arbeidsløs ungdom og bekjempe at folk dopa seg ned. De ville gå imot tendensen blant ungdom til å snu samfunnet ryggen i desperasjon og følelsen av å være unyttig.

I begynnelsen sleit de med visse problemer, men etter å ha blitt enige om en tverr-politisk plattform gikk arbeidet lettere, og mange flere slutta seg til dem.

Karnevalet ble visstnok enda bedre enn det i London, som dessverre etter hvert har begynt å helle mot det kommersielle.

...and it's coming to town

Så til saken: Det planlegges nå i Oslo et lignende karneval i slutten av mai -83. Det hele er ennå i startfasen, men noen verksteder er allerede i gang. Men det skal bli mange! Verksteder for musikk, sminke, dans, kostymer osv. Flere musikere vil lede grupper og forhåpentligvis vil også billedkunstnere bli med.

Planen er å organisere arbeidet ved å la de forskjellige bydelene arbeide for seg, slik det var organisert i København.

Men for at hundre blomster skal blomstre trengs det massevis av folk med ideer og folk til å påta seg praktiske oppgaver.

RU'ere burde jo ta dette som et velkomment tilbud, vi har jo litt vanskelig for å komme oss ut blant vanlig ungdom (ser det

i by'n

ut som!).

Beep. Beep

Det har nettopp vært en gate-teaterfestival her i Oslo, da viste det seg at interessen fantes i rikelig monn for gate-teater og karneval. Det var stor publikumsoppslutning til disse forestillingene fra bl.a. Columbia, Spania og Norge. På avslutningen som ble holdt i spikersuppa var det stappfullt av folk, som først så, men siden heiv seg med i dansen. Til trommer, fløyter og mandoliner ...

Stemningen var høy, og det viser seg at det er mulig å lage et skikkelig karneval for hele Oslo.

(ps. Albert Nordengen har allerede lovet å bli med på samba i spikersuppa, der skulle vel nettopp DU kunne danke han ut!)

Så alle som bor i eller rundt Oslo og fatter interesse for karnevalet kan melde seg på Blix cafe i Pilestredet 30, og de vil få vite mer.

— FAITHFUL

...men tankene mine får du aldri

Sverre Asmerviks bok «men tankene mine får du aldri» er nylig kommet ut på Cappelen forlag, etter at Gyldendal faktisk ikke våget å utgi den.

Boka handler om prostitusjon i Oslo, fortalt gjennom to jenter, med vidt forskjellig bakgrunn og livssituasjon.

Boka er fri diktning, forteller forfatteren, men den er skrevet på bakgrunn av tre års forskningsarbeid basert på samtaler med prostituerte, halliker, drogsjefører, sosialarbeider og politifolk. Hendelsene og beskrivelsen av prostitusjonen i Oslo er derfor virkelige nok.

— Hva du kan tillate deg er proporsjonalt med hvor hemmelig du kan holde det, var visdomsordene Susannes mor ga datteren sin da hun nitten år gammel skulle flytte til Oslo. Det Susanne seinere gjorde var bare en logisk følge av dette.

Mens hun var på høyden kunne hun tjene hele tjue tusen på en uke. Det hele starta nærmest ved en tilfeldighet på Regnbuen, en restaurant i Oslo: — Gratis weekend i København, pluss en sjekk på fem tusen..., lød tilbudet. — Hva er egentlig forskjellen på dette og en gratis ferie med en tilfeldig mann? spurte Susanne seg sjøl, og slo til.

Siden ble det flere turer, det gikk bare hun hadde drukket. Via Leif Hagens Club Private, gjennom ekteskap og skillsmisser til prostitusjon gjennom Dagbla'-annonser. Men da nedturen kom, kom den raskt, ett ødelagt følelsesliv, depresjoner og alkoholmisbruk dreiv henne til slutt ut på gata, der hun ble en av halliken Montys jenter.

Da jeg la fra meg boka, etter å ha lest den fra perm til perm samme kveld, og gikk for å leg-

ge meg, støkk jeg til ved synet av meg sjøl i speilet. Banalt kanskje, men bare synet av en jente fikk det til å krympe seg inne i meg.

Boka må virke sterkt på alle som leser den, men spesielt for jenter. For oss er den uvergelig knyttet til mer enn enkeltskjebner.

Anderledes kan det heller ikke bli, så lenge vi kjenner igjen visdomsordene til Susannes mor. Vi kjenner budskapet fra filmer og fra dameblader: — Kjønnen ditt er din kapital. Dette går også igjen som et refreng i boka, for Susanne — den luksusprostituerte sin del.

Sonja er bokas andre hovedperson og hennes kjønn er langt fra hennes kapital, det er hennes handikap og lenke.

Fjorten år gammel ble hun solgt for første gang av halliken Monty. Tusen kroner kostet hun, men så var det også en jomfru kunden hadde gleden av å voldta.

Sonja ble plassert til opplæring hos den eldre hora Lilan, i en forsøpla og iskald leilighet på Kampen. Sammen trakk de på gata, i tynne nylon-

strømper og lærkorte skjørt. Hver dag måtte de skaffe Monty de tusen kronene han forlangte.

Sonja og Lillan drakk sammen, krangla og gråt sammen, og drømte om å møte to kjekke gutter på Dasslokket, som raskt ville fri...

Ved siden av å skildre disse jentene nært og levende, kommer Asmervik med farlige avsløringer. Han ymter om en avtale mellom Thon-restaurantene og hallikene, — med gjen-

sidig gevinst. Og han forteller om uskrevene avtaler mellom Regnbuen og de prostituerte.

Han skildrer også hvordan Sonja regelrett blir voldtatt i en politibil.

Når dette er sagt, kan vi forstå at det ikke er så enkelt for en Sonja å komme ut av hallikens slaveri. Sonja konkluderer med at hun like godt kunne vært i Indre Mongolia, så vanskelig er det å bli forstått. Foreldrene vil ikke vite av henne og henvender hun seg til politiet får hun beskjed om at «forholdet ikke lar seg bevise». — Dessuten er vi dårlig beman-na, heter det.

Og hvem vil vel frivillig bli sendt bort til behandling, som om det var en sjøl det var noe sykt ved.

Samtidig vanker det daglige trusler om hva som vil skje dersom hun forsøker å rømme. Monty har sine menn overalt, også i andre byer. Og hun får smake alvoret i det han sier. Hun blir banka opp, brent med sigaretter på brystvortene og de tvangssetter heroinsprøyter på henne, hvis hun våger å kny. Ble hun også narkoman ville

Punk i DDR

Det er ikke bare i Vest myndighetene har problemer med ungdommen. I Øst-Tyskland (DDR) har SED (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands — makthavere og Bresjnevs løpegutter) i tillegg til fredsbevegelsen fått flere vansker i det statlige ungdomsarbeidet: Punkene.

Det er det vesttyske magasin *Der Spiegel* som skriver dette i nr. 24 i år.

Mike (19) gikk ut skolen med for dårlige karakterer til å bli fotograf og jobber nå på bygg. Dette ser han som «no future» og bor sammen med en kamerat i ei rønne. Sammen med noen flere spiller de noe de kaller «doof-rock» på gitarer, tromme, pauker og blikkbokser. Mye bråk, men helt forskjellig fra statens konserter og diskoteker. «Würge!» er kommentaren hans til det siste. Sikkert ikke pent sagt; gudene må vite hva det betyr.

Punkere dukker nå opp i de aller fleste storbyene i DDR, i den musegrå hverdagen. De blir nekta på de overfylte diskotekene til FDJ (Freie Deutsche Jugend — DDRs svar på Speidern, Olav Thon, Sissel Rønbeck og Hitlerjugend), hvor musikk og klesdrakt blir sensu-

rert; ikke punk, ikke olabukser. Skolene er prega av stress og streberpress, staten bestemmer ved valg av lærested og yrke.

Punktejenta Silke (15) fra Magdeburg sier: «Alt flyr snart i lufta. Jeg vil i det minste ha noe moro før det skjer.» Blant stadig flere brer «no future»-synet seg, mener Mike. Og det stadig mer åpent. For et år siden viste de reelt eksisterende punkerne seg offentlig for første gang.

På en ungdomsfest, arrangert av den berlinske Galileamenigheten, dukka det opp rundt 50 punkere som ropte: «La dere ikke lure, det finnes ikke noe høyere vesen. La dere ikke trøstes, det hinsidige kommer ikke», til pastorens og de unge kristnes store forskrekkelse. Siden da har folk i DDR fått noe eksotisk å glo på. I Jena er stilen fortsatt den samme som i England i 76/78: Kjettinger, hengelåser og sikkerhetsnåler. Andre steder er det svarte skinnjakker med masse buttons. («Forpiss deg!», Sex Pistols o.l.).

Blant DDR-punken er det vesttyske grupper som Einstürzende Neubauten, Hans-A-Plast og DAF som står terkt. Bare få bekjenner seg til de hjemlige banda, men de finnes: Juckreiz og Chaiselongue i Magdeburg, Restbestand og Aufschluss i Weimar og Pankow i Øst-Berlin.

Sjøl om punkerne ikke teller mer enn noen hundre, reagerer SED nervøst. De har ikke glemt ungdomsopptøyene på Alexanderplatz for fem år sia, der fire politifolk døde. Ledende FDJ'ere formulerte det på en konferanse i Berlin sånn at ungdomsarbeidet deres blir hindra av to hovedfarer: Fredsbevegelsen til de unge kristne og punkerne. Også media har begynt å ta opp «problemet». I «Forum», sentralorgan for FDJs sentralråd, sier den kjente (i DDR) rockegruppa «Lift»: «Når det gjelder new wave,

funk, punk eller BRDs (Vest-Tyskland) 'Neue Deutsche Welle' osv., kan ikke dette være riktige alternativer for vår musikkutvikling.» FF dabei på TV meldte at «mange 'former' ikke kan utrykke den sosialistiske underholdningskunst.» (Om jeg nå har skjönt tysken riktig.)

DDR-punken er mindre politisk opposisjon til SED-regimet enn den er reaksjon på en jævlig verden. Mike sier det sånn: «Siden jeg ikke er direkte posi-

tivt innstilt til staten her, trur mange om meg at jeg vil til Vesten, men jeg syns det er den samme dritten her som der.» Det ser ut til at FDJ og SED skal få nok å gjøre med den ene «hovedfaren» i ungdomsarbeidet, i alle fall så lenge det er alternativer til «den sosialistiske underholdningskulturen» som dette:

Jeden Morgen
Steh' ich vorm Tor
und komm' mir

Freitag gehört der Mafia.

Das Radio sendet aus Florida.

Samstagabend Irrenanstalt.

Der KGB im deutschen Wald.

Sonntag, da ist alles tot.

der Weltkrieg droht.

Im Golf von Mallorca

Stalingrad. Stalingrad.

Deutschland

Katastrophenstaat.

Denne teksten av vest-gruppa Abwärts blir spilt i øst til egen musikk:

Mittwoch ist der Krieg sehr kalt.

Breschnew lauert in der Badeanstalt.

tausend Agenten in der

Donnerstag, du weisst es schon

Kanalisation.

langsam selbst bescheuert vor
Ich halt' das nicht mehr
länger aus
Ich muss aus diesem Dreck
mal raus.

Hver morra/står jeg foran døra/og kommer meg/langsomt til meg sjøll/jeg holder det ikke/ut lenger/jeg må ut av denne sola/en gang

(Gruppe og forfatter ukjent)

JAC M

definitivt den siste rest av uavhengighet bli tatt fra henne.

At virkeligheten faktisk kan være så brutal bare like utafor stuedøra vår er nesten ufattelig. Romanen lar grusomhetene gå opp for oss på et annet plan enn det gjør gjennom lesing av aviser.

Og at prostitusjon også blir offentlig forsvart, garanterer ytterligere bokas verdi. Flertallet av kundene var normale, gjerne velstående familiefedre og forretningsfolk på gjennomreise. Det forekom naturligvis også dem som ikke fikk kontakt med jenter på annen måte. Men kjærlighet er ikke til salgs. — Du kan kjøpe kroppen min, tenkte Susanne, — men tankene mine får du aldri.

Argumentene for prostitusjon holder ikke, det er på tide å gjennomskue myten om «den lykkelige horen». Det dreier seg om en kamp om liv og død for mange andre «Sonjaer». Det dreier seg om virkelighet.

THERESE BJØRNEBOE

Sverre Asmervik:
— Men tankene mine får du aldri
Cappelen 1982

DEN GLEMSKE FREDSMARSJEN

POLEN er glemt. Lech Walesa sitter i husarrest, og bare polakene protesterer. Ja, man «forstår» at generalene i Warszawa må holde ham innesperret slik at deres arbeid for å «stabilisere tilstanden i landet» ikke blir forstyrt. Ukritisk får «realpolitikere» lov til å breie seg i aviser, radio og fjernsyn der de forklarer at Solidaritets vei var alt for ekstrem, at de gikk for fort fram og at de stilte for ytterliggående krav. Den eneste som ser ut til ikke å ha glemt Solidaritet er Ronald Reagan hver gang han skal ha gjennom nye militærinnvesteringer i kongressen.

ERITREA er glemt. Eritreernes snart 30 årige frigjøringskamp er ikke noe å snakke om. De kjemper mot en krigsmaskin som er langt større enn de primitive midlene de sjøl rår over. De kjemper mot kubanske, øst-tyske og sovjetiske «rådgivere». De kjemper mot giftgassangrep, mot splintbomber og mot napalm. Men verden er taus.

TSJEKKOSLOVAKIA er glemt. Siden den sovjetiske invasjonen 21. august 1968 har det tsjekkiske og slovakiske folket vært holdt i et jerngrep av sovjetiske tropper. Hele tida er det stasjonert store sovjetiske tropestyrker i landet. Men verden er taus.

KAMPUCHEA er glemt. Vietnams okkupasjon av nabolandet figurerer ikke lenger i nyhetene. Til tross for at nesten 200.000 soldater holder det lille landet i kne. Små kosmetiske meldinger om tilbaketrekking av noen tusen soldater blir tatt for god fisk. Og bakom sitter Sovjet og trekker i trådene.

LAOS er glemt. Vietnam har siden 1976 holdt dette landet okkupert med store styrker. Laos er, kanskje enda mer enn Kampuchea, i ferd med å bli en del av «Stor-Vietnam». Og bakom trekker Sovjet i trådene.

AFGHANISTAN er glemt. Over 100.000, ja kanskje 150.000 sovjetiske soldater holder det afghanske folket nede, og nikkedokka Babrak Karmal ved makta. Krigsforbrytelser så uhyrlige at vi knapt kan tro det er sant, får lov til å skje i Afghanistan. Hele landsbyer blir utradert, daler blir gjort ubeboelige, buskap, jord og mat blir ødelagt for å tvinge folket og geriljaen i kne. Sovjet bruker gass, napalm, splintbomber og bomber som ser ut som barneleker. Sovjet har i Afghanistan drevet flere mennesker på flukt enn noen gang tidligere i verdenshistoria.

OPPOSISJONEN I SOVJET undertrykkes. Kristne, arbeidere, intellektuelle og uavhengige fredsgrupper blir satt i arbeidsleir, sendt på psykiatriske sjukehus eller «forsviner» hvis de blir for brysomme.

SOVJET er et av de mest grusomme samfunn verden har sett. Hitler-Tyskland var verre, med sine tilintetgjørelsesleire, jødeforfølgelser, og en krigsmaskin som over 40 millioner mennesker måtte ofre livet mot for å stoppe. Men Hitlers Tyskland var også et ustabilt regime. Det var bare snakk om tid før Nazi-Tyskland måtte gå til grunne. Hitlers maktperiode varte bare i 12 år.

Makthaverne i Sovjet har derimot bygd opp et samfunn som

er langt mer levedyktig. Sovjets 200 millioner mennesker er undertrykt gjennom et helhetlig system. Av hemmelig politi, gjennom angiveri, gjennom en ensretting så total at folk ikke kjenner andre samfunnsformer. Gjennom en propaganda så grotesk og burlesk at vi i vest ler av den. Det kan vi godt gjøre fordi vi har tilgang på andre kilder. Men det har ikke det sovjetiske folk.

FREDSMARSJ '82 gikk til dette landet. For å treffe den vanlige kvinne og mann i gata, ble det hevdet. Det er mulig at arrangørene i sin naivitet trodde at dette hadde noe for seg, men de burde visst bedre. For hvem skal fredskvinnene så en spire hos når den uoffisielle fredsbevegelsen i Sovjet ble satt i fengsel under Fredsmarsjen for at de ikke skulle treffe aktivistene fra vest. Hvordan kan fredsmarsjen ha gjennomslag hos sovjetiske ledere når disse samtidig slakter menn, kvinner og barn i Afghanistan?

Avtaler inngått på forhånd om at marsjen rettet seg mot begge supermakter ble suverent oversett og brutt.

Hva skal vi med en fredsmarsj som marsjerer i det landet som kriger mest? Hva skal vi med en fredsmarsj som bare snakker om atomvåpen, og ikke om våpen generelt? Hva skal vi med en fredsmarsj som ikke vil ta stilling til de krigene som foregår i verden? Hva skal vi med en fredsmarsj som bare ser på faren for krig i Europa, når hele den tredje verden står i brann?

MANGE SPØRSMÅL som krever mange svar. En fredsbevegelse som bare er imot atomvåpen er ingen fredsbevegelse.

Vi må stoppe opp å tenke. Hva om det ikke blir noen atomkrig? Hva om kampen mellom USA og Sovjet blir utkjempet med konvensjonelle våpen? Hva om det i stedet blir krig mellom nord og sør? Da har ikke fredsbevegelsen noe svar.

Før den andre verdenskrigen fantes det en fredsbevegelse i Sverige som mente at det ikke var noen vits å prøve å kjempe mot Hitler-Tyskland. Da var det bedre å underkaste seg barbariet. Årsaken til denne holdningen var faren for gassangrep. Sennepsgassen var blitt brukt under 1. verdenskrig og dens fryktelige skadevirkninger var så store at de svenske fredsaktivistene mente at det ikke lenger var noen vits i å kjempe i krig.

Nå ble det ikke brukt gass i den andre verdenskrigen, antakelig fordi gassen ikke skilte mellom venn og fiende. Men hadde man fulgt rådet til de svenske fredsaktivistene ville Europa kanskje vært underlagt det hitlerske barbariet uten sverdslag.

Vi skal ikke undervurdere atomkrigen. Men den farligste av alle holdninger er den som er gangbar mynt i «fredsbevegelse»-kretser. den holdningen som går ut på at det «viktigste er at vi gjør noe» — det viktigste er at vi, den vanlige kvinne og mann engasjerer oss.

DENNE HOLDNINGEN er farlig fordi den ikke maner folk til å tenke. Den er farlig fordi den fører til at det ikke skilles mellom venn og fiende, mellom sterk og svak venn, mellom sterk og svak fiende. Fredsmarsj 82 var muligvis ærlig og oppriktig ment. Men den slo feil. Fordi arrangørene glemte at marsjen gikk til Sovjet.

KNUT IVAR SKEID

RUTE 80
SPURTE:

HVA MENER DU
OM FREDSMARSJ
- 82?

SEX
PÅ GATA

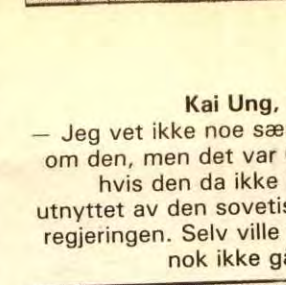
Stig Pettersen, 22
— Veldig positivt, den vekker oppmerksomhet og de fleste er vel enige i dens målsetting, men de færreste hadde giddi å gå sjøl.

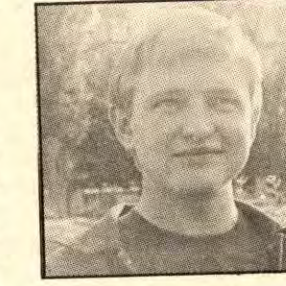
Vigdis Larsen, 18
— Fint tiltak, men ikke nok til å stoppe supermaktene, — de er jo bare ut etter makt. Men det er bra at folk gir uttrykk for sin holdning.

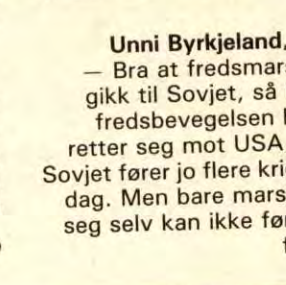
Nina Andersen, 16
— Bra at noen lager en sånn marsj, det viser engasjement for freden.

Kai Ung, 16
— Jeg vet ikke noe særlig om den, men det var OK hvis den da ikke ble utnyttet av den sovjetiske regjeringen. Selv ville jeg nok ikke gått.

Reidar Jonny Espelund, 18
— Det var ikke så dumt det! Det kan vel påvirke nedrustningen...?

Unni Byrkjeland, 19
— Bra at fredsmarsjen gikk til Sovjet, så ikke fredsbevegelsen bare retter seg mot USA, for Sovjet fører jo flere kriger i dag. Men bare marsjen i seg selv kan ikke føre til fred.

Rute80
RØD UNGDOMS AVIS

Nr. 5/1982
16. årgang

Redaktør og ansvarlig utgiver:
Knut Ivar Skeid • Adresse:
Postboks 4702, Sofienberg,
Oslo 5 • Telefon (02)
11 45 73 • Abonnement: 35

kroner helår (6 nummer hvorav ett dobbeltnummer) • Postgiro: 4 79 21 31 (løssalg) og 2 06 06 89 (kommisjonærer) • Signerte artikler står for forfatterens egen regning, og behøver ikke nødvendigvis ikke være sammenfallende med

Rød Ungdoms syn. • Satt og trykt hos As. Duplotrykk 1982 • Ettertrykk forbudt uten skriftlig tillatelse • RØD UNGDOM: Adresse: Postboks 610, Sentrum, Oslo 1 • Telefon (02) 11 45 73 • Postgiro: 2 00 61 53.

Innerspalta

DNA i Polen
og Høyres syn
på russisk
oljeaktivitet

Bjørn Tore Godal, Torvald Stoltenberg og Einar Førde har på vegne av DNA vært i Polen. Skildringa av Jaruzelskis problemer er preget av stor forståelse. DNA-delegasjonen går imot alle slags sanksjoner. I Aftenposten hilser en av Høyres ledende utenrikspolitiske talsmenn, Arne Olav Brundtland, russernes økte offshore-aktivitet i Barentshavet velkommen. Det som nå er i ferd med å skje er at den norske makteliten er i ferd med å flytte støtten sin fra USA til Sovjet. Akkurat som før den forrige krigen legger de Europa åpent for den sterkeste imperialismakten. Jan Myrdal skriver om svenske forhold:

«Den svenske øvrigheten flytter tyngdepunktet og vender den vakre siden til en ny kant. For maktene har byttet plass i maktspillet og man vender seg til den som for øyeblikket er farligst. Denne gangen er det Kremles storrussiske Sovjetunion som viser tenner og ministrene holder taler om vennskap og langvarig samarbeid og Svenske Dagbladet oppdager nye verdener bak ulvenennene og statsministeren hevder at det er dårlig gjort av oss å kritisere Kreml; snart blir vi lømler igjen, forstår jeg.»

Det skjer igjen og det skjer hver gang. Det nye nå er at Høyre også er med på ferden. Det viser seg at AUFs manglende støtte til Polen demonstrasjonen 16. desember i fjor ikke var noen tilfeldighet. Vi slutter oss til Aftenposten når de skriver i sin leder 24. august i år:

«Det som skjer, er et nytt eksempel på at mennesker som kaller seg sosialister i forbløffende grad er villige til å finne unnskyldninger for andre mennesker som også kaller seg sosialister, uansett hvordan de trækker sosialistiske prinsipper under fot.»

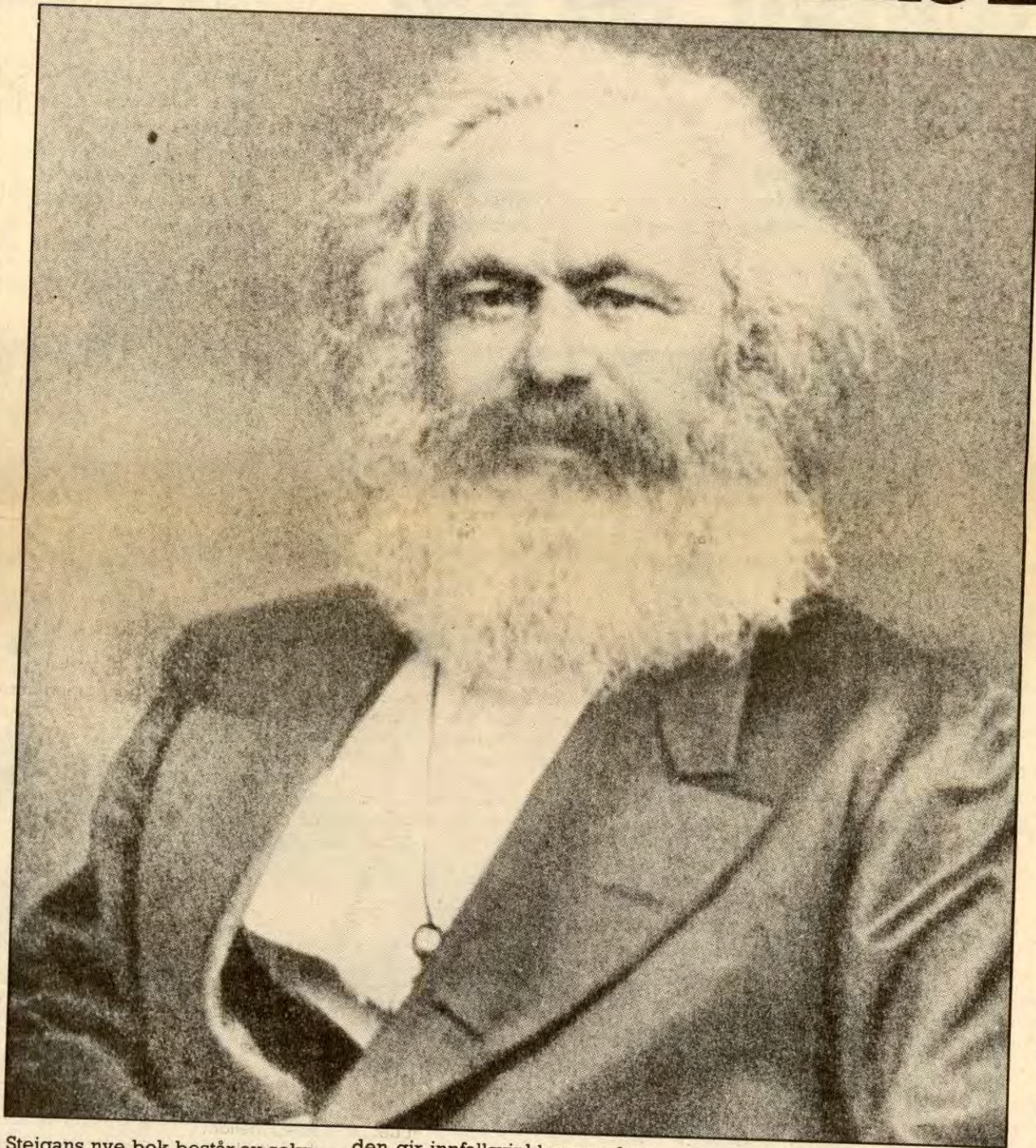
MI-bevegelsen begynner å bli ensom i kampen mot Sovjets ekspansjon. På venstresida har vi vært det lenge. Men Aftenposten unnlater å kritisere de samme tendensene i sitt eget parti. Norske politikere oppfører seg som mannen som faller fra toppen av Empire State Building. Idet han passerer 50. etasje, sier han: — Så langt har det gått bra.

Men vi slutter oss til Jan Myrdal som mener at det ennå ikke er for seint:

«I motsetning til mannen som faller fra Empire State Building er vi ikke i fritt fall. Det avhenger av oss selv om vi skal fortsette ned forbi tredje etasje.»

Måtte han ikke ta feil!

Bjarne Brorson

Et forsvar
for marxismen

Steigans nye bok består av seks forholdsvis korte artikler og foredrag, holdt i løpet av de tre siste åra. Han berører mange emner og hans knappe og enkle språk gjør boka lettlest.

Likevel kunne han godt vært rausere med plassen, og gått dypere til verks i f.eks. foredraget om data. Men boka er jo en samling som henvender seg til forskjellig publikum og ikke er planlagt som et hele.

Bokas undertittel «Et forsvar for marxismen» går imidlertid igjen som bokas røde tråd.

Noen innføringsbok i marxisme er den naturligvis ikke, men

den gir innfallsvinkler som burde stimulere til videre lesning, som i foredraget «Bekjennelse» holdt på Rød Ungdoms sommerleir i 1981. Derfor egner boka seg også for folk uten bakgrunnskunnskap.

«Hittil har filosofene konsentrert seg om å beskrive verden,» sa Marx, «mens det det kommer an på er å forandre den.»

Denne grunnholdningen hans gjør marxismen til noe mer enn en politisk filosofi som appellerer til barmhjertighet. Marx' hovedverk besto i at han ga en analyse av den historiske utviklinga og av de økonomiske love-

ne som styrer denne utviklinga. Marxismen er derfor framfor noe et redskap for å håndtere disse lovene og bruke dem i menneskehetens tjeneste.

Steigan gir i boka si utallige eksempler på hvorfor dette haster. Han forteller om kapitalistenes rovdraft på naturen, om sultkatastrofer som vil øke i omfang og gjøre kløfta mellom de rike og fattige landene dypere. Her refererer han til «Presidentrapporten», der en gruppe forskere tok for seg jordas utvikling fram til år 2000. De, som overhodet ikke var marxister, konkluderte med å innrømme at; «markeds-

kreftene vil ikke løse dette problemet». Steigan går selvfølgelig lengre, og gjør Rosa Luxemburgs ord til sine: «Valget står mellom sosialisme og barbari!»

For utviklinga kan ikke stanses i en verden styrt etter de kapitalistiske lovene, der mottoet «Survival of the fittest», gjelder.

Steigans appell er inntrengende, men tonen i boka heller også innimellom mot det arrogante, som f.eks. når han refererer noen kritikere som hevder at AKP-ledelsen er ute etter livsvarige topposisjoner i et autokratisk statskapitalistisk Norge. Javel, sier Steigan, «men noen tror på jomfrufødsel også ...» Vanlige folk stiller seg nok en del slike spørsmål, og noen stusser kanskje over en guttegjeng som har sittet ved roret siden starten...

Men la oss hoppe. For Steigan går ikke inn på noen sosialismediskusjon, men prøver å skape et grunnlag for denne, som han sier det i forordet. I bokas siste del tar han i stedet opp sosialisme i praksis, eller er det fortsatt sosialisme? Han snakker om Kina. Et land så forskjellig fra Norge som det går an å få blitt; sosialt, kulturelt og økonomisk. Paralleller kan vi trekke, men som det også gjelder for Sovjet, må vi se på disse forsøkene som det de er; sosialisme bygd på føydalisme i land med lite utvikla industri og et tilbakebyggende jordbruk.

Her er vi ved den kanskje beste delen av boka, og vi møter en Steigan som stiller flere spørsmål enn han gir svar. Han er svært grundig og nøktern; han latterliggjør ikke kinesisk Coca Cola, han ser nødvendigheten av «den åpne dørs politikk», men han overser ikke et øyeblikk faren for kontrarevolusjon og kapitalisme.

Reformene Kina står overfor i dag kan sammenliknes med NEP-perioden (Ny Økonomisk Politikk) i Sovjet, skriver Steigan. Lenin presiserte gang på gang at NEP ville skape problemer. Denne innstillinga finner ikke Steigan og han etterlyser den hos dagens kinesiske ledere. Bedre enn store ord om framtidig sosialisme hadde klart, klarer kritiske artikler som denne å inspirere til diskusjon og interesse.

THERESE BJØRNEBOE

Pål Steigan:
«Svar på tiltale»
Oktober forlag 1982

Utterspalta

Plystre etter jentene med Allers

Hva har ikke Allers å tilby sine lesere? Jo, de avanserer stadig, er alltid på høyde med samtida, om ikke et hue foran... Vi tillater oss derfor å sakse litt, for også våre lesere har nok mangt å lære på denne fronten, oversett som det er, men allikevel et såre stort problem for de fleste. Høre bare! — Og legg dere i trening! Vi starter med et hint til gutta:

«...Det er guttene som pleier å plystre etter jentene. Hvis du ser en pen pike kan du godt plystre. Vanligvis skjer det litt på avstand, så det er ikke så farlig. Men for all del - det kan være begynnelsen til noe mer, akkurat overfor den søte piken — bare det at du ga henne et kompliment i form av plystring. Det kan også være morsomt om du våger deg frampå med «Hei, søta», «Du var jamen søt!» eller «Det var dame, det!» eller noe slikt. Sier du det gjør du henne glad — for alle liker å høre slikt. Og hvem vet, — kanskje hun er med på flørten? En plystring og et blunk kan være en god begynnelse på dagen!»

Til jentene sier Allers: «Piker bruker ofte knising som taktikk. Når en kjekk gutt plystrer etter deg så skal du bare smile, le eller knise.» Men husk på: «Du må for all del ikke la ham tro at du ler av ham. Et lite smil og et lite knis er alt som skal til — så har du ham kanskje?»

«— Jeg er flink til å kysse! — Det annet kjønn føler seg tiltrukket av meg! — Jeg kan mestre all redsel! — Jeg ser alltid ren, pen og kysseklar ut! — Jeg elsker mennesker og fortjener å bli kysset!»

Gjentar du disse fem setningen hver kveld før du legger deg og når du står opp om morgenen, samtidig som du trener på kunsten å kysse, så kan du snart kysse «hvem du vil — og dine dagdrømmer blir til virkelighet!»

(Allers nr. 25/1982)

Terroristene som leder staten Israel

Utenriksminister Yitzhak Shamir, leder for terrororganisasjonen Stern og direkte ansvarlig for drapet på grev Folke Bernadotte.

Forsvarsminister Ariel Sharon, Vest-Beiruts bøddel.

Statsminister Menachem Begin, ansvarlig for Deir Yassin-massakren der 254 menn, kvinner og barn brutalt ble slaktet ned.

Menachem Begin var polsk jøde og utdannet seg til jurist. Da krigen kom og Sovjet som en del av den hemmelige delingsavtalen med Hitler-Tyskland okkuperte Øst-Polen ble Begin arrestert og satt i sovjetisk tvangsarbeidsleir i Sibir fram til 1942. Da klarte han å komme seg til Palestina. Her ble han leder for den jødiske terrororganisasjonen Irgun Zwai Leumi som terroriserte palestinerne til å forlate sin jord og sitt

Nei, det er ikke vanskelig å være jøde

– Den eneste måten å bekjempe anti-semittismen på er å gjøre det klart at det ikke er noe likhetstegn mellom jødedom og sionisme, mellom jøder i almenhet og israelere, mellom krigsmotstandere og tilhengere av Begin og Sharons krigspolitikk. Løsningen er at det opprettes en binasjonal stat der både jøder og palestinere får plass.

Dette skriver den svenske jøden Dan Israel i denne artikkelen, som er hentet fra avisa Dagens Nyheter den 31. juli.

Her om dagen hadde jeg en samtale med en god venn om Israels krigføring i Libanon. – Det er vel vanskelig å være jøde i dag, sa hun. Mitt svar var selvsagt: – Nei, det er ikke vanskelig å være jøde. Det er vanskelig å være sionist.

Det er svært urovekkende at vanlige fornuftige mennesker begynner å gi uttrykk for en slik tankegang. Enda jeg helt sikkert vet at min gode venn ikke er anti-semitt. Hva kan det komme av at stadig flere mennesker legger skylda på et folk for den krigen som føres av en viss stat, i dette tilfellet til og med av en regjering som møter stadig sterkere motstand, også hjemme.

En svært stor del av skylda for det må legges på staten Israels regjering og dens trofaste venner. De gjør jo selv alt for å viske ut skillelinja mellom det å være jøde og det å være sionist. Enhver kritikk av sionismen stemples som anti-semittisk og enhver kritikk av staten Israels konkrete politikk avfeies som som rettet mot hele det jødiske fol-

ket. Og jo mer avskyelig Begin og Sharons politikk blir, jo fler flyktningleire som bombes, jo fler fanger som mishandles, jo fler folkerettslige regler som brytes, desto mer høylytt kreves det at jødene rundt omkring i verden slutter opp om denne politikken. Alt annet, mener de, vil gi opphav til antisemittisme.

Jøde – ikke sionist

Jeg mener det er helt motsatt. Den eneste måten å bekjempe anti-semittismen på er å gjøre det helt klart at det ikke er noe likhetstegn mellom jødedom og sionisme, mellom jøder i allmennhet og israelere, mellom krigsmotstandere og tilhengerne av Begin og Sharons politikk. Det er mange jøder som ikke er sionister (opprikelig var sionismen en minoritetsbevegelse blant jødene fram til Hitler og nazistenes jødeforfølgelser), og det finnes mange sionister som ikke støtter Begin og Sharon. Ett utmerket eksempel er Nahum Goldmann, en av den verdenssionistiske bevegelses grand old men, som i et

intervju i Tempus 24. – 30. juni blir spurt:

– Har man i dag som jøde skamfølelser etter det som har inntruffet i Libanon?

Goldmann svarer: – Det er ingen grunn til å skamme seg for at man er jøde, ettersom det jødiske folket, heldigvis, historisk sett ikke representeres av menn som Begin, Sharon og deres generaler, men av Moses, profetene, Spinoza, Einstein, Freud og mange andre, hvilke bidrag til den menneskelige sivilisasjon erkjennes av alle og enhver i hele verden.

Akkurat dette er svært viktig. Å være jøde er ikke det samme som å være tilhenger av staten Israel eller dens nåværende regjering. Det er heller ikke bare et spørsmål om å tilhøre en religion. Å være jøde er å vokse opp i et miljø preget av en spesifikk kulturell og historisk bakgrunn (der selvfølgelig religionen spilte en stor rolle). Jødedommen karakteriseres av en rekke moralske verdinormer, der "Talmud" betoner verdien av fredelig sameksistens.

Den politikk som staten Israel i dag fører, i særdeleshett av Begin og Sharon, går stikk i strid med jødedommens moralske grunnvoll. Det er en ujdisk politikk. Den som i dag forsvaret Israels krigspolitikk handler ikke i overensstemmelse med jødedommen, det gjør den som kritiserer denne politikken. Derfor protesterer så mange jøder over hele verden, f.eks. den franske historikeren Vidal-Naquet og den israelske filosofen Agassi, mot invasio-

nen i Libanon.

Anerkjenn PLO!

Krigen i Libanon sies å være et forsøk på å oppnå fred i Midtøsten gjennom å utradere PLOs militære og politiske struktur. I virkeligheten er det skapt en situasjon der freden er lenger unna enn noen sinne, og der de israelske jødene eksistens på ingen måte garanteres (utenom på ytterst kort sikt). Samtidig er PLOs internasjonale anseelse høyere enn noen gang tidligere.

Hvordan skal da freden oppnås?

For det første må Israel forlate Libanon umiddelbart og betingelsesløst. Det er den israelske regjeringen og krigsmakta og ingen annen som har skapt den nåværende situasjonen.

For det andre, PLO må anerkjennes som palestinerne eneste legitime representant. Det er det palestinske folket som med sin støtte til PLO har bestemt at PLO er deres representant. Det kan ikke Begin eller noen andre utenforstående gjøre noen ting med. Det avgjørende er ikke om Israel eller USA mener at PLOs politikk er dårlig, men at palestinerne samstemt mener den er bra.

Det går ikke an å knuse PLO uten å knuse hele det palestinske folket. Israel, men enn noen annen, burde vite at man ikke kan utrydde et folk mot deres vilje.

For det tredje, det kommer aldri til å bli fred i Midtøsten før palestinerne får et eget land og en egen stat.

Det tilbudet som Yasser Arafat har kommet med ved å godkjenne alle FN-resolusjoner om det palestinske spørsmålet må taes i største alvor og gis all tenkelig støtte. Her åpner det seg en unik mulighet til fred.

En varig fred kan ikke nås om ikke alle palestinere kan vende tilbake til sine hjemtrakter, og disse utgjøres ikke bare av Vestbredden og Gazastripa, men av hele det området som tidligere het Palestina. Samtidig må selvfølgelig også de israelere som er født, vokst opp eller bodd der i generasjoner få bli boende. Alt snakk om at det bare skulle gjelde de jøder som innvandret før 1948 må avvises (Og minst deler av PLO aksepterer at det skal skje).

Løsningen på Midtøstenkonflikten er derfor den at det opprettes en binasjonal stat, uten noen form for diskriminering, der både jøder og palestinere har rett til å bo, rett til å utøve sin religion, snakke sitt språk, bevare sin kultur og historie.

En umulighet, en barnslig fantasi? Nei. Hvem hadde for fem år siden trodd at Robert Mugabe og Ian Smith skulle kunne sitt i samme parlament. I politikken er ingenting umulig om man vil.

— — —

*) Talmud er en samling tolkninger og kommentarer til Bibelen, gjort 500 f. Kr. – 500 e. Kr.

hjemland.

Toppen av denne terrorbølgen var massakreringen av landsbyen Deir Yasin, den lille landsbyen utenfor Jerusalem. Slik skjedde det:

Natten til den 10. april 1948 rykket grupper av Irgun og Stern inn i landsbyen. De startet umiddelbart massakrering av befolkninga. Det ble skutt vilt. Folket i landsbyen var dårlig væpnet, uforberedt og ute av stand til å forsvare seg. Morderne nølte ikke med å skyte hele befolkningen ned med kaldt blod. Da representanten for det internasjonale Røde Kors fikk telefonbeskjed om massakreringen dagen etter, ble han forsøkt hindret i å komme seg dit. Han lyktes å komme dit først 24 timer etter at massakren hadde funnet sted, og han talte da 254 døde. Over 100 var kvinner og av disse var 35 gravide. Massakren gjorde et kraftig inntrykk på ham, og han skriver i sin rapport:

– Deir Yassin-aksjonen hadde voldsomme ettervirkninger. Presse og radio spredte nyhetene overalt blant arabere og jø-

der. På denne måten bygget det seg opp en generell følelse av terror blant araberne, en terror som ble utnyttet smart av jødene... Overveldet av frykt forlot araberne hjemmene sine for å finne dekning hos slektninger. – Først ble isolerte gårder, så landsbyer og til sist ble hele byer, evakuert... Til sist ble omkring 700.000 palestinere flyktninger...

Deir Yasin betydde begynnelsen på slutten for palestinerne herredømme over eget land og kort tid seinere ble den jødiske staten Israel opprettet. Palestinerne ble sendt i en landflyktighet som har vart til i dag, vel 32 år etter.

Yizhak Shamir

Samme dag som Storbritannia oppga sitt mandatsområde over Palestina brøyt det ut krig mellom Israel og nabolandene. I denne krigen erobret Israel nye områder utover de områdene de var blitt tildelt av FN gjennom delingsplanen av 1947. FN besluttet å sende en meklingsmann til området for å for-

søke å få i gang fredsforhandlinger. Valget falt på svensken Grev Folke Bernadotte. Han hadde stor internasjonal prestisje, etter at han hadde ledet arbeidet med å få tusener av konsentrasjonsleirfanger ut av Tyskland før kapitulasjonen der i 1945. Store deler av de norske fangene ble løslatt som følge av Bernadottes arbeid. Også tusener av jøder ble på denne måten reddet fra dødsleirene.

Men det hjalp ikke stort. For israelerne hadde ikke tenkt å slutte fred med sine naboer. I stedet erobret de sommeren 1948 nye store landområder fra nabolandene, men ikke minst fra palestinerne. Til tross for dette klarte Folke Bernadotte å få til først en kortvarig våpenhvile i juni 1948. Den neste varte til 11. september. Da ble Bernadotte myrdet av Stern-ligaen.

Den israelske regjeringa tok straks avstand fra mordet, men det forhindret ikke Ralph Bunche, Bernadottes etterfølger, fra å gjøre den israelske regjeringa direkte ansvarlig for

mordet.

Lederen for Stern-ligaen, Nathan Yellin, ble holdt ansvarlig for mordet og dømt til åtte års fengsel. Kort tid etter ble han imidlertid benådet. Men Yellin var ikke aleine om å

planlegge og vedta at Bernadotte skulle tas av dage. Med seg hadde han også Yizhak Shamir, den nåværende utenriksministeren i staten Israel...

KNUT IVAR SKEID

Sjøl om den norske Nobelkomitéen i 1978 presterte å tildele fredsprisen til Menachem Begin, er han en av de største terroristene i Palestinas historie.

— Det er Vesten som holder oss nede

Pervaz Akhtar kom til Norge 17 år gammel, i dag er han 24. Han kommer fra en liten pakistansk landsby, hvor hans foreldre og tre yngre søstre fortsatt bor.

Pervaz jobber verken på Sporveien, på Freia eller på Hot-Shot, han er utdannet trykker, en jobb han trives med, og har et par år på Sogn Yrkes-skole bak seg.

En skolskinshistorie med andre ord? — Tja, solskinn skorter det som kjent dessverre på, her oppe i nord.

Vi sitter sammen i hans leilighet på Grünerløkka, han byr meg på kaker og te. Pervaz snakker et utmerket norsk og forteller at han etter sju år har fått røtter i Norge, ikke rart det, — han har jo oppholdt seg her i noen viktige år av sitt liv.

Pervaz tilstår at Norge ble en skuffelse, — men så var jo også forventningene jeg hadde helt urealistiske, legger han til.

Pervaz ler når jeg spør han nærmere, han vil ikke ut med mer. Den første tida her, mens han gikk på ungdomsskolen, forløp ganske greit. For det meste gikk han i en spesialklasse for utlendinger og traff derfor sine egne. Problemene møtte han først da han begynte på yrkesskolen:

To typer rasister

— Hele første klasse var veldig vanskelig å komme gjennom, hver eneste dag gruet jeg meg for å gå på skolen. Heldigvis var jeg likevel sta nok til å fortsette, og det andre året ble også langt bedre.

Seinere støtte han på en annen type rasister, da han begynte å jobbe: — Det var lett å merke hvem som ikke likte meg på jobben, det var folk som åpent ga uttrykk for at de ikke likte «svartinger», så dem unngikk jeg. Men det var andre, som til å begynne med var overstrømmende hyggelige, de smilte til meg og ville ha meg til å fortelle. Ironisk nok var det dem som var de verste rasistene etter noen måneder. Derfor er det lett å bli usikker, man stoler ikke på noen før man har kjent dem veldig, veldig lenge.

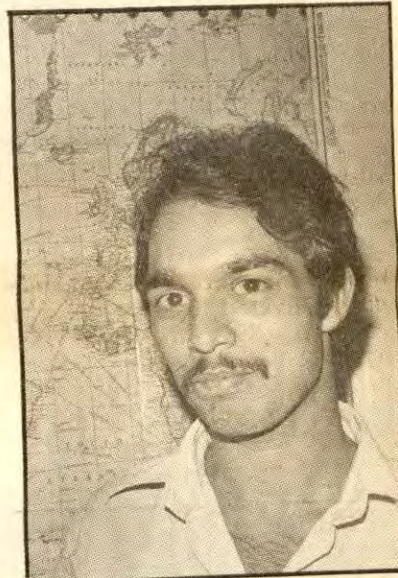
Jeg har noen norske venner som jeg virkelig kan stole på, en av dem sier forresten rett fram at nordmenn er noen store rasister, han snakker nemlig dialekt og det har han jo fått høre!

Det er Vesten som holder oss nede

Pervaz mener at det er de med lav utdannelse som mobber, velutdanna folk er langt mer tolerante.

— Ja, fordi dere ettertrykkelig er holdt nede, så de trenger ikke frykte dere. De med lavtlønnsyrker innbiller seg jo at dere tar jobbene og boligene deres.

— Vel, det er mer innvikla enn som så, sier Pervaz, de forstår også mer rett og slett, om hvorfor vi er her. Det ligger jo årsaker bak rasismen som stikker langt dypere enn bare nordmenn kontra paki-

staner. Hele verdenshistoria er jo, som du veit, historia om Vestens utplyndring av våre land. I dag selger Vesten oss våpen som de tjener på, så skyter vi hverandre, og så kommer de med sin humanisme og U-hjelp. Alle fra den tredje verden vet dette, så kom bare ikke og si oss noe annet. Men nordmenn uten utdannelse skjønner ikke slikt.

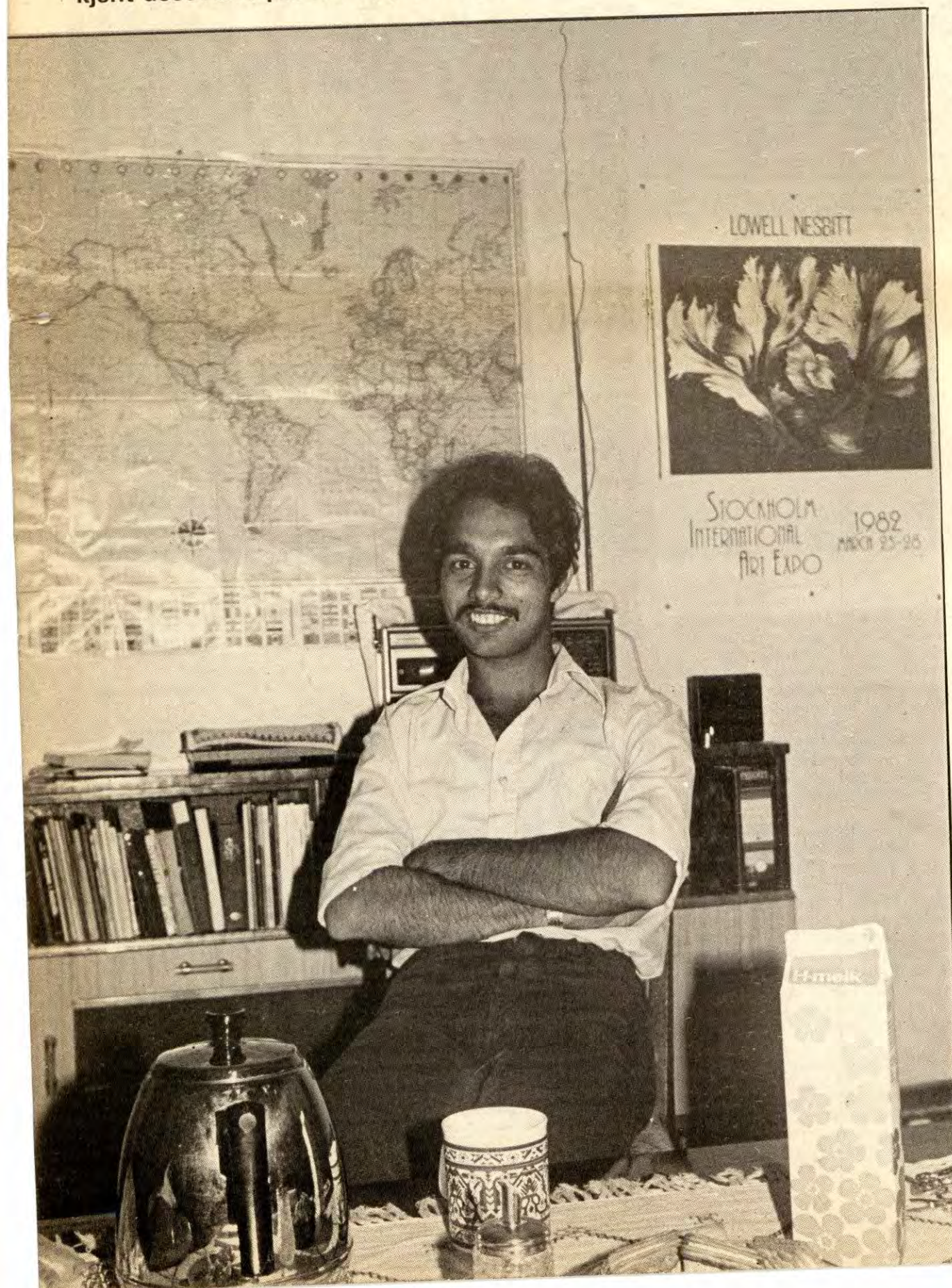
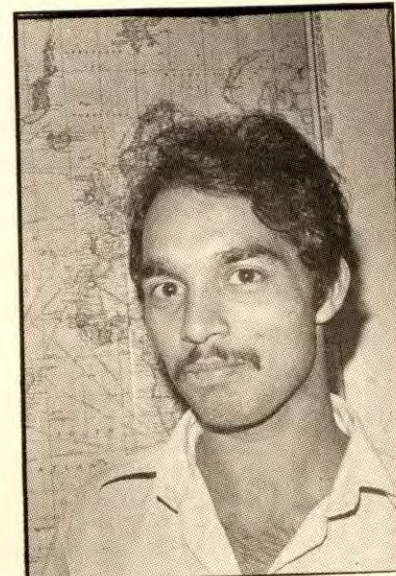
— Hvorfor ikke, årsakene ligger vel i historieundervisninga og i pressens framstilling av dere?

— Ja, så absolutt. Historiebøkene, hva forteller de? Om Englands kolonisering av vårt land, og den blodige frigjøringskrigen som kostet tusener på tusener av indere og pakistanere livet? I deres historiebøker står det jo bare om den annen verdenskrig her i Europa.

Islam og kvinner

Vi er enige om at mye skyld ligger på pressen. Når skal de slutte å bare skrive om slåsskamper og diskriminering? Og gi et bilde av pakistaneren som minner faretruende om bildet av stakkarene vi i gamle dager dreiv misjon for? Når skal den begynne å skildre deres kultur?

— I dag skriver de bare om «kul-

Older oss nede

tur» i form av ville historier om islamske domstoler, rare religiøse ritualer eller kvinneundertrykking, hevder Pervaz.

— Ja, kvinneundertrykking, det kan vi ikke komme utenom, det kan vi vel si at eksisterer i Pakistan?

— Sjølsagt blir noen kvinner undertrykt, men det har mange årsaker. Og i Pakistan som i Norge ser vi det hyppigst blant folk med lav utdannelse. De fleste pakistanske kvinnene er hjemmeverrende, men de kan ikke tenke seg noe annet liv. Men hvordan skulle det i noe tilfelle bli plass til dem på et overmetta arbeidsmarked? I et fattig land som Pakistan kan ikke kjønnsrollene forandres over natta.

Den norske pressen gir et skjevt bilde, hører de om kvinnemishandling blant pakistanere blir det slått opp som et særtrekk ved Islam! Samtidig vet alle at det foregår i jævla mange norske hjem. Jeg har sett mishandla kvinner stå fram på TV anonymt, og hvorfor anonymt? Selvfølgelig fordi de frykter reaksjoner i sitt nærmiljø. Kvinnefrigjøringa har nok ikke nådd så dypt under skinnet på de fleste nordmenn heller.

Kvinner i sari, med senkede blikk...

— Dessuten har vi pornoen...

— Ja, og porno er forbudt i Pakistan.

— Men sex i seg sjøl er jo også tabu?

— Vi har en strengere moral enn hos dere, jeg mener nordmenn godt kunne tenkt litt mindre på «piker, vin og sang». Det er noe dere mangler, en viss respekt tror jeg, som vi lærer gjennom religionen.

— Jeg er ikke enig i at religionen i seg sjøl er noe tap, men det er klart at mange mangler noe å sette i stedet. — Men hvordan tror du pakistanske kvinner har det her i Norge?

— De voksne har sikkert problemer, det er vanskelig for dem å identifisere seg med norske kvinner, men jeg er heller ikke sikker på om de er interessert i å få kontakt. Yngre jenter har det kanskje lettere, de som er vokst opp her og går på skole.

Ville aldri lært norsk uten mitt morsmål

— Du jobber og, så vidt jeg vet, som morsmålslærer?

— Ja, vi har en forening som heter «Jammat-e-Ahles-Sunnat», der jobber jeg fire ettermiddager i uka. Du har sikkert hørt om de nedskjæringene som vil ramme morsmålsundervisninga og om de protestaksjonene vi har hatt mot det. Dette er nemlig noe som be-

kymrer oss dypt, hvordan skal ungene våre lære godt norsk, uten et solid morsmål? Jeg er overbevist om at jeg sjøl aldri ville lært skikkelig norsk uten det, i dag føler jeg at jeg mestrer begge språkene likeverdig. Men det dreier seg ikke bare om norsken, ungene står i fare for å miste sin kulturelle bakgrunn. I visse tilfeller har de allerede gjort det.

De får båndet til Pakistan revet over, de kan ikke engang brevveksle med familien hjemme.

— I USA er jo gatekamper mellom ungdomsgjenger av forskjellig etnisk bakgrunn vanlig, jeg blir forbanna redd når jeg tenker på liknende tilstander her, men det tror jeg kan komme.

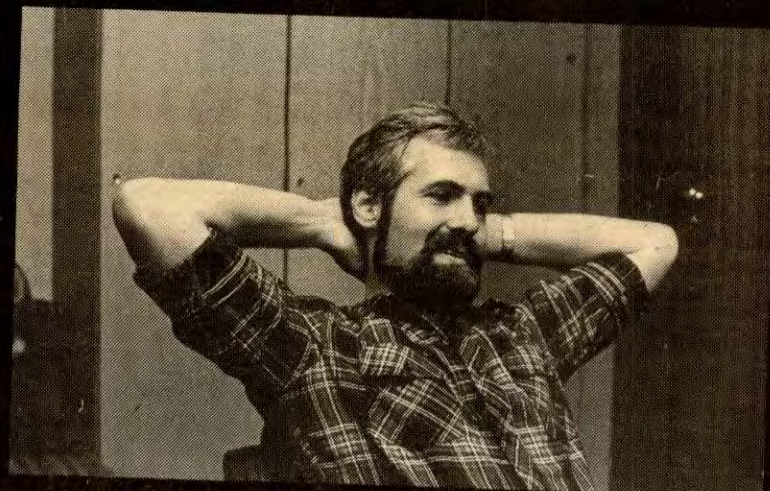
— Ja, Pervaz tenker seg om, — de pakistanske ungene som vokser opp i Norge i dag tar tinga langt mer for gitt enn det vi gjør, de føler at de har rettigheter og er «tøffere».

— Reagerer ikke din generasjon også med sinne?

— Det er individuelt, noen gjør det, andre biter det i seg. Vi er nok usikre alle sammen. Man innbiller seg at folk snakker om en, mumler bak ryggen ens på gata; «Jævla svarting» eller «Pakkis». Jeg føler meg derfor veldig usikker straks jeg beveger meg ut av porten. Men ut må man jo! Eller hur? Sier Pervaz og ler lett oppgitt.

THERESE BJØRNEBOE

Historie på en annen måte

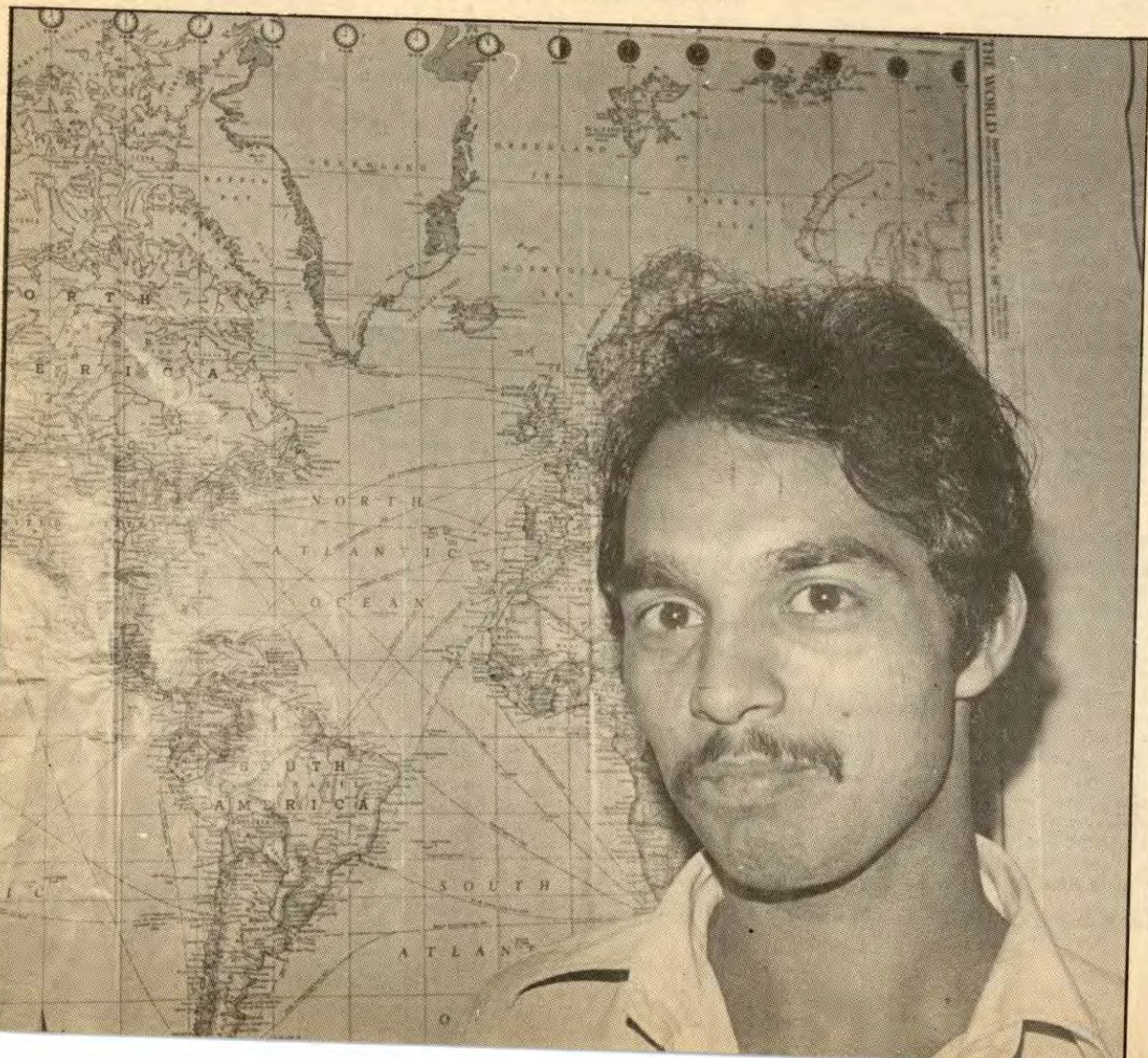

Husker du Halldan Karlsen, lektoren ved Lørenskog videregående skole like utenfor Oslo, som gikk til injurieresøksmål mot Fremskrittspartiet? Fordi Carl I. Hagen & Co. hadde beskyldt ham for å drive undervisning i klassekamp. Enden på visa ble at Carl I. Hagen måtte betale 10.000 kroner i erstatning og ble dømt for tre av åtte injurierende utsagn.

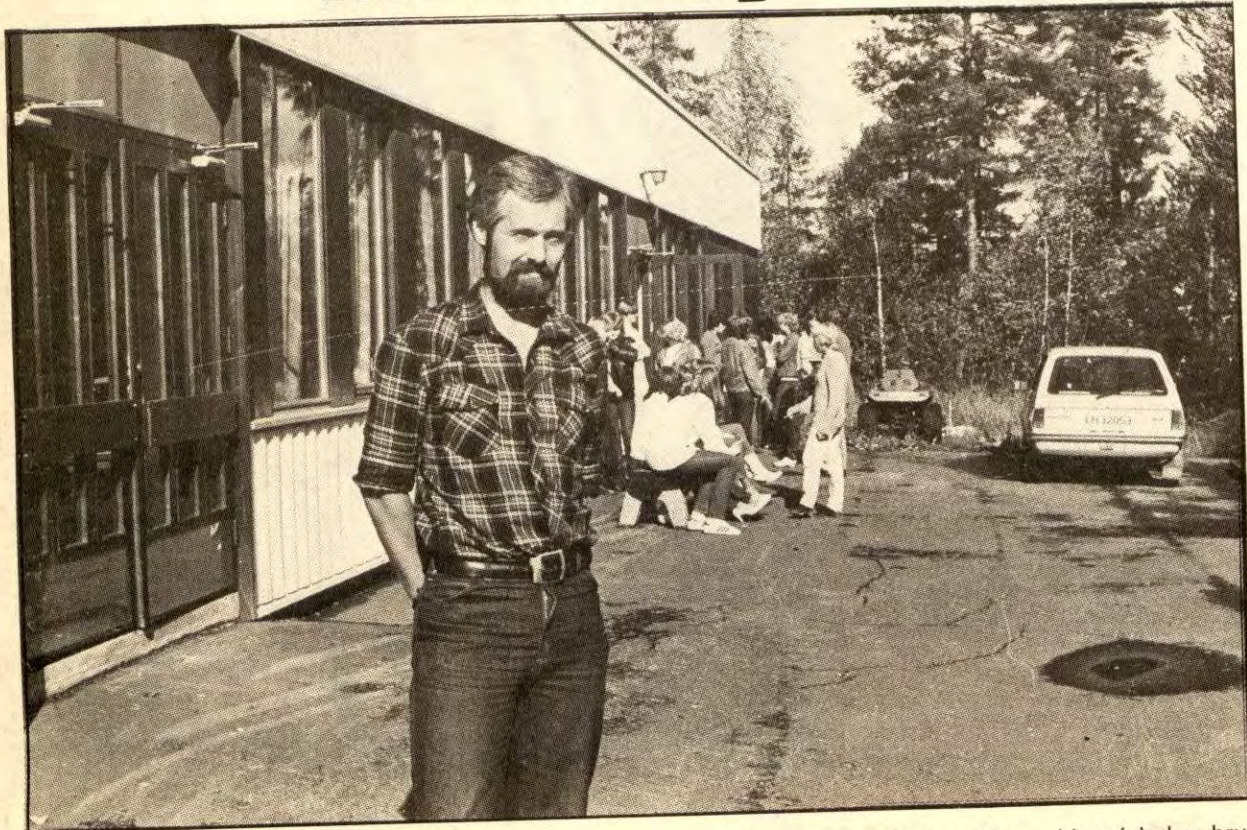
Halldan Karlsen har helt siden han begynte å undervise i historie og samfunnsfag drevet med kritisk undervisning. Derfor har han laget en rekke hefter som alternativ og supplement til vanlige lærebøker, for å bryte opp det tradisjonelle mønsteret med bare en lærebok som følges slavisk.

Rule 80 dro til Lørenskog og snakket med Halldan Karlsen...

BLA OM

Borgerlig eller marxistisk historiesyn?

— Er det alle de dårlige lærebøkene som får deg til å lage et slikt alternativt undervisningsopplegg?

— *Alle historiebøker er ikke nødvendigvis dårlige, men de er utilstrekkelige. De går ikke grundig nok inn i temaene, men er laget for at elevene skal få en helhetsoversikt. Mange temaer er nesten ikke dekket i det hele tatt, derfor har jeg bl.a. laget hefter om kvinnehistorie og samenes historie. Selvfølgelig bruker jeg noen lærebøker, det er ikke til å unngå. F.eks. «Fremad og aldri glemme», som er Norgeshistorie i tegneserieform, Jul Myhrvold: «Imperialismens tidsalder», Tanumserien og Halvorsen m.fl.: «Fortid og samtid».*

Kristian Moens historiebøker bruker jeg bare som skrekkeeksempel...

Jeg har latt elevene sammenlikne ulike historiebøker og se på forskjellen i historiesyn.

Historiske linjer

— En svakhet med lærebøkene er at de ikke trekker linjene fram til vår egen tid. Elevene lærer at imperialismen varte fra 1870 til 1920. Jeg har derfor laget et hefte om imperialismen og krig basert på gruppearbeid fra elevene. Mening-

en med heftet var å gi elevene en oversikt over imperialismebegrepet. De ulike definisjonene av imperialismen blir diskutert. Heftet tar opp utviklinga fra kolonitida fram til i dag, og viser at imperialismens tid ikke er forbi. Latin-Amerika blir bl.a. brukt som eksempel, med USA-imperialismens utvikling fra slutten av 1800-tallet og opp til vår tid. Sammenhengen mellom imperialismen og krig blir diskutert — vi ser på bakgrunnen for 1. og 2. verdenskrig, og faren for en 3. verdenskrig.

— Jeg har også vært opptatt av å trekke linjene fra fascismen i 30-åra til dagens nyfascisme, og laget en serie på tre hefter om dette temaet: «Norge i mellomkrigstida», «Nasjonal nyreisning — en marxistisk historieforståelse» og «Fremskritt?», hvor jeg tar opp sammenhengen mellom Nasjonal Samling og Fedrelandslaget fra 30-åra og Fremskrittspartiet i dag.

Arbeidsmetoder

— Er det ikke veldig mye arbeid å lage slike hefter?

— Jeg skriver jo ikke alt selv. Flere av heftene er basert på gruppearbeid og prøvebesvarelser fra elevene, og jeg får alltid noen elever til å hjelpe meg med å sette sammen heftene. Men det er stort sett jeg som setter opp problemstillingene og finner fram materia-

le. Det har faktisk hendt at elevene har laget sitt eget opplegg: I en klasse ble mine forslag til fordypningsemne nedstemt. Elevene ville ha samtidshistorie etter 1945, og bestemte temaene: «Øst/Vest-konflikten, Norge og NATO, Den tredje verden og nyfascismen». De gjorde mesteparten av arbeidet sjøl. Men forutsetningen for dette er at klassen består av våkne, samfunnsbevisste elever. Ellers er jeg aktivt med i elevenes arbeid, og kommer med mine egne kommentarer. Det er jeg som er ansvarlig for heftene, og jeg må kunne stå inne for dem.

— Hvordan stiller de andre lærerne seg til ditt arbeid?

— Vi har jo diskusjoner på lærerværelset, men det er ingen som motarbeider meg direkte, slik det var før rettssaken. Noen kolleger mener at mitt opplegg med grundig fordyping i enkelte temaer går ut over elevenes helhetsoversikt. Dette kan det være noe i, men mine elever lærer til gjengjeld kritisk sans, arbeidsteknikk, evne til å jobbe i grupper og de lærer å være kritiske til historiske kilder.

Borgerlig/marxistisk historiesyn

— Hvordan legger du opp et skoleår?

— Jeg starter skoleåret med å legge fram Kirke- og Undervisningsdepartementets fagplan for historieundervisning. Sammen med den legger jeg fram en artikkel som stiller seg kritisk til mulighetene for en skikkelig historieundervisning ut fra de rammene som gis. Elevene deles inn i grupper og jobber med dette. Så har jeg en eller to timer hvor jeg tar opp forskjellen mellom borgerlig og marxistisk historieoppfatning. Jeg viser hvor jeg selv står helt fra begynnelsen.

Ellers i skoleåret er jeg åpen for forslag fra elevene, og kommer med forslag selv. Jeg legger mye vekt på gruppearbeid og elevene kritiserer meg av og til for det. Da må jeg prøve å variere litt...

Lærebok?

— Til slutt — er du alene om å drive denne formen for undervisning.

— Nei, helt sikkert ikke. Før hadde vi Sosialistisk skoleforum, hvor lærere møttes og diskuterte erfaringer med kritisk undervisning. Nå er dette forumet nedlagt, dessverre, men jeg har sendt en del hefter til Oktober Forlag, med håp om at de kan redigeres og bli til en lærebok. På den måten ønsker jeg å spre mine erfaringer, og kanskje inspirere andre lærere, avslutter Halfdan Karlsen.

HEFTENE

Vi har tatt for oss noen av heftene som Halfdan Karlsen har brukt i undervisninga, for å si litt om innholdet og hvordan de er laget:

Fascismeserien

Serien består av tre hefter: «Norge i mellomkrigstida» består delvis av elevbesvarelser på en prøve, noe er sakset fra oppgitte kilder og noe er produsert av Halfdan Karlsen. Heftet tar opp den økonomiske krisa i 20- og 30-åra, og den politiske polariseringa som fant sted, med skjerp klassekamp. Noen store arbeidskonflikter blir tatt opp, og det blir vist hvordan borgerskapet prøvde å stanse den framvoksende arbeiderklassen ved å bruke hær/politi mot streikende arbeidere (i vanlige historiebøker nevnes bare Menstadslaget). Arbeider-

partiets utvikling fra revolusjon til reformisme tas opp, samt den framvoksende fascismen.

«Nasjonal nyreisning — en marxistisk fascismeforståelse» er i hovedsak skrevet av Halfdan Karlsen, og drøfter bl.a. ulike syn på hva fascisme er. Borgerlig oppfatning: Fascisme er noe særegent i forhold til vanlig borgerlig politikk, og fascismen varte fra 1920 til 1945. Marxistisk oppfatning sier at fascismen er en av borgerskapets herskeformer, som brukes i tider med hard klassekamp. Heftet tar for seg den fascistiske ideologien, og bruker Østerrike som et eksempel, hvor det var et fascistisk kupp i 1934.

«Fremskritt?» tar for seg Fremskrittspartiet. Det består for en stor del av artikler fra pressen, og viser hva Fremskrittspartiet står for. Han trekker forbindelseslinjer tilbake til Fedrelandslaget/Nasjonal Sam-

ling. F.eks. angrep Fedrelandslaget sosialistiske lærere på samme måte som Halfdan Karlsen ble angrepet av Fremskrittspartiet.

Sami Ædnan

Heftet omhandler samisk historie fram til 1814, belyst gjennom en rekke artikler fra aviser, tidsskrift og bøker. En sentral problemstilling er om samene er en urbefolkning eller ikke. Det står artikler med motsatt syn i heftet. Det er også laget et hefte som inneholder elevbesvarelser på en prøve om dette spørsmålet.

Kvinnehistorie

Heftet er delvis produsert av Halfdan Karlsen. Det inneholder en Dagblad-artikkel om kirkenes kvinneforakt og utdrag fra «Fremad og aldri glemme», Kristian Moens historiebok og «Norges kulturhistorie». Heftet inneholder en oversikt over kvinnebevegelsens historie og bakgrunnen for at den vokste fram. Det tar opp forskjellen mellom borgerlig kvinnesak (feminisme) og arbeiderkvinnebevegelsen. Det blir trukket linjer fram til dagens kvinnebevegelse, i motsetning til Kristian Moen,

som slutter med at kvinnene fikk stemmerett i 1913.

Samtidshistorie

Heftet er et gruppearbeid fra elevene, uten kommentarer fra læreren. Del 1, Øst/Vest-konflikten, tar for seg forholdet mellom USA og Sovjet fra 1945 fram til i dag, den kalde krigen, atomvåpenkappløpet og fredsbevegelsen. Hovedskylda for opprustninga legges på USA og Vesten, Sovjet blir framstilt som den svake part som er tvunget til å henge med. Del 2 — Norge og NATO — omhandler Norges vei inn i NATO, og tar opp det norske forsvarrets oppbygging. Det er et avsnitt om Norge og opprustning, som spesielt tar for seg våpeneksporten fra Raufoss Ammunisjonsfabrikk og Kongsberg Våpenfabrik.

Del 3 — Den tredje verden — starter med å si litt om multinasjonale selskaper. Eksemplet Chile tas opp, og det blir påvist hvilken makt de multinasjonale selskapene har i Den tredje verden. Samtidig nevnes argumenter for slike selskaper. Ellers er det en lang artikkel om Ny Økonomisk Verdensorden, og litt om U-hjelp. Til slutt en artikkel

om Sovjet i Afghanistan og USA i El Salvador.

Del 4 omhandler nyfascismen. Det inneholder bl.a. en oversikt over World Anti Communist League (WACL) og deres virksomhet i verden, samt andre verdensomspennende fascistiske organisasjoner, med røtter tilbake til 2. verdenskrig. Ellers omhandles nyfascismen i en rekke land: Vest-Tyskland, Italia (hvor det finnes en organisasjon som kaller seg «De nazistiske maoister» ...), Frankrike (Det nye høyre), Spania, Tyrkia, USA og Norge.

Folkets historie

Heftet tar for seg den såkalte «strilekrigen» som foregikk i Brilegen i 1765. Det er utdrag fra flere ulike historiebøker og ulike leksika. Strilekrigen hadde sin bakgrunn i en ekstraskatt som skulle dekke den dansk/norske statsgjelda. Dette ble en hard belastning på de fattige norske bøndene, og en gruppe på 200 striler dro til stiftsamtmann Cignon i Bergen og krevde en slutt på dette flåeriet. De lyktes i å presse amtmannen og fogden, og fikk igjen pengene. Men det ble sendt bud til Danmark,

og 350 leiesoldater tvang bøndene til å levere tilbake pengene. Hovedmennene bak bøndenes aksjon ble strengt straffet.

Heftet bringer utdrag fra «Fremad og aldri glemme», som tydelig har tatt bøndenes parti og beskriver historien fra deres synsvinkel. Det er også utdrag fra borgerlige historiebøker, hvor historien er sett fra de danske myndighetenes side. Vi ser tydelig forskjellen i historiesyn, og dette belyses videre i heftet, bl.a. gjennom en rekke anmeldelser av «Fremad og aldri glemme». «Fremad og aldri glemme» er en historiebok i tegneserieform, laget av historiestudenter fra Bergen. Den omhandler historien sett fra vanlige folks side, og tar standpunkt til historiske hendelser. Den har et marxistisk grunn-syn, og dette legges det ikke skjul på. De fleste anmeldelsene stiller seg positive til boka, men en borgerlig historiker som Lars Jacob Holdt mener at den er ensidig, preget av svart/hvitt-tenkning og tildels forfalsker historien.

Til slutt i heftet er det lokalhistorie fra Nedre Romerike, med stoff om bl.a. husmenn og deres kår.

Lær av Zimbabwe

■ ■ ■ Zimbabwe har slåss 16 års frigjøringskamp. Motstanderen var det hvite rasist-regimet holdt oppe av Sør-Afrika og hele det imperialistiske systemet. Det svarte flertallet i Zimbabwe gjorde den samme erfaring som resten av verdens undertrykte folk: Væpna frigjøringskamp er nødvendig for å bli fri fra imperialismens jerngrep.

■ ■ ■ Men friheten er ikke vunnet automatisk ved en militær seier. Den nyvunne politiske friheten må brukes til å vinne ØKONOMISK frihet, som Robert Mugabe, Zimbabwes statsminister sier. Mange frigjøringsbeveglser har gjennom frigjøringskampen blitt avhengige av det landet som forsyner dem med våpen: Sovjet. Denne avhengigheten bare fortsetter, hvis man ikke klarer å bli økonomisk fri.

■ ■ ■ Frigjøringsbevegelsen ZANU i Zimbabwe ble aldri avhengig av Sovjet eller noen andre. ZANU fikk aldri et våpen fra Sovjet. Om våpenhjelpen fra Kina, sa Mugabe: «Kina er våre venner, men vi er ikke gift med dem!» ZANU understreket at frigjøringa var deres eget verk — en folkekrig.

■ ■ ■ Også etter frigjøringa legger Zimbabwe vekt på å bli uavhengig. Endringer av samfunnet skal baseres på egen styrke — ikke på støtte utenfra. Zimbabwe prøver ikke å gjøre alt på en gang. Først skal samfunnet bli gjøres uvahengig av utenlandske selskaper, kapital øgekspert. Først da kan klasseforholdene i Zimbabwe endres, og de kan få sosialisme.

■ ■ ■ Alternativet er å gå så fort fram at samfunnsendringene krever støtte fra et annet land. Eksempelene er mange på dette. Vietnam, Angola, Etiopia og Cuba viser hvordan avhengigheten av Sovjet ikke fører til frihet og sosialisme. Zimbabwe har lært av disse feilene, og går sin egen vei.

■ ■ ■ Om Zimbabwe vil lykkes, vet vi ikke ennå. Å bygge opp en uavhengig økonomi for et land i den 3. verden er uhyre vanskelig. Den imperialistiske verdenshandelen med det ulike bytteforholdet gjør det nærmest umulig. Men Zimbabwe har utfordra det umulige. Og våpenet er marxismen-leninismen. Representanter for ZANU understreka at dette var analysen de brukte både i folkekrigen, og nå i oppbygginga av et fritt Zimbabwe.

■ ■ ■ Flere frigjøringsbevegelser enn ZANU burde brukt marxismen-leninismen som veiledning til handling!

Til
Kina,
forskjel-
er da også
ure land som
sosialismen.
«... er vår modell»,
m. Jeg har stor tro på
gates vei. Det er vår
nkt å hjelpe til, så det lyk-
kes. Hele verdens folk treng-
er å se at framgang er mulig
i dag.
PAMPERI NE ZIMBABWE
— Zimbabwe, gå fram!

BO BREKKE

Alle støtter Zimbabwe

Alle støtter Zimbabwe! Hvordan er det mulig? Rød Ungdom ivret for at Operasjon Dagsverk skulle gå til Zimbabwe. Vi holder Zimbabwe fram som et eksempel for den 3. verden og sier Mugabe er marxist-leninist. Men Rød Ungdom er slett ikke alene med sin støtte.

På konfrontasjonsmøte sier representanten fra Sosialistisk Ungdom at Mugabes reformisme er glimrende, og lurere på om vi i Rød Ungdom skal bli reformister vi også. AUF kaller Mugabe en demokratisk sosialist, og trykker Zimbabwe til sitt sosialdemokratiske bryst. Og de kristne organisasjonene støtter Mugabe, for det gjør alle kirkesamfunnene i Zimbabwe også. Selv Unge Høyre (UH) sier Zimbabwe er bra. UH priser all privatkapitalismen der nede, og sier fornøyd at Zimbabwe er mer kapitalistisk enn Norge.

Hvordan kan alle sammen støtte Zimbabwe på så forskjellig grunnlag? Er det noen som lurere seg sjøl? Både ja og nei. For det første er det positivt at flest mulig støtter Zimbabwe. De trenger den støtten de kan få. Men argumentasjonen for støtten er tvilsom for flere.

Reformer i Zimbabwe

Å bruke Mugabes reformpolitikk som forsvar for reformisme i Norge, er i seg sjøl latterlig. Reformisme er å begrense kampen til reformer som flikker på det kapitalistiske systemet, men aldri bryter ut av kapitalismens tvangstrøye. Reformisme har vært Arbeiderpartiets politikk i Norge, støtta

av SV.

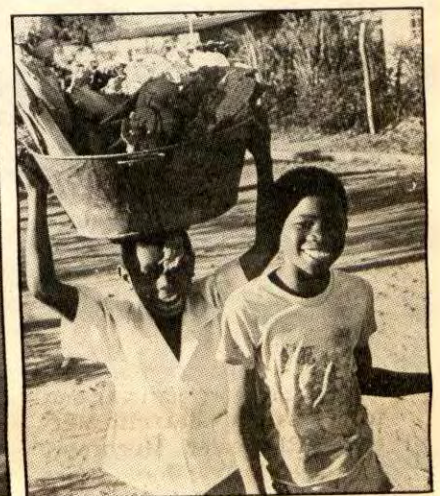
Er så Mugabe en reformist? I så fall ville han aldri gått til 16 års kompromissløs frigjøringskrig mot det hvite rasistregimet. Alle de andre svarte nasjonalistlederne trodde de kunne kompromisseg seg fram til avtale med Smith. Mugabe sa hele tida at det eneste som kunne føre til svart flertallsstyre var militær seier.

Hva så med politikken i dag? Det er riktig at Mugabe foreløpig bare har gjennomført reformer innafor en økonomi som utvilsomt er kapitalistisk. Årsaken til at Mugabe ikke bryter med den kapitalistiske økonomien ennå, er at Zimbabwe foreløpig er i et nydemokratisk stadium. (Se egen artikkel.) Akkurat som den kinesiske revolusjonen, deler Mugabe revolusjonen i Zimbabwe inn i flere stadier.

Mugabe sier: «Vi gikk til væpna kamp for å vinne vår politiske frihet. Nå må vi bruke denne politiske friheten til å vinne vår økonomiske frihet. Jeg vil summere fasene i vår nasjonale kamp som følger:

1. Nasjonal væpna kamp.
2. Nasjonal uavhengighet.
3. Nasjonal økonomisk uavhengighet.
4. Nasjonal sosialisme.»

Zimbabwe har lært av erfaringene fra andre afri-

kanske land. De har sett hvordan Zambias nasjonalisering av gruvene ble fiasko, fordi de ikke hadde eksperter som kunne drive dem. De har sett hvordan Mosambiks økonomi har brutt helt sammen etter frigjøringa, fordi alle de hvite dro, og ingen kunne erstatte dem.

Mugabe ønsker ikke å gjenta disse feilene. Han ønsker ikke å gå fortære fram enn den svarte nasjonen er sterk nok til. Økt utdanning, en ny jordfordeling og bedre livsforhold ved utbygging av helsevesenet er derfor det som i første omgang blir prioritert. Disse re-

formene peker ikke utover kapitalismen. Men de er grunlaget for å gjøre de svarte i stand til å erstatte kapitalismen med sosialisme.

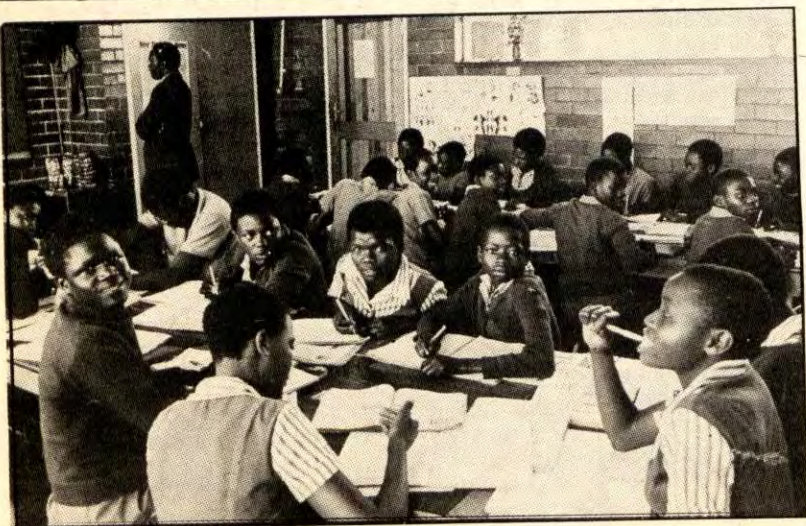
Hva med kapitalismens velsignelser?

Å høre UH-folk juble over at Mugabe ikke har rørt den private eiendomsretten til de multinasjonale selskapene, er direkte latterlig. For enhver som setter seg inn i Zimbabwes problemer, vil se at de multinasjonale selskapene er en vitkig hindring for Zimbabwes utvikling. At Zimbabwe ikke foreløpig er sterkt nok til å utfordre disse monopolenes utbytting av landet, er ikke noe å juble over. At UH jubler, forteller bare om UHs reaksjonære utgangspunkt.

F.eks. er 100% av gruveindustrien i Zimbabwe eid av utenlandske selskaper. Mugabe forsøkte å forby selskapene å ta profitten ut av landet. Da trua selskapene med å legge ned drifta. Den unge svarte staten er ikke i stand til å drive gruvene. Mugabe inngikk da et kompromiss på 50% av profitten, som skulle reinvesteres i Zimbabwe. Jeg syns jeg hører UHs jubel over denne seieren for kapitalismen.

Ny

Hva slags samfunnssystem har Zimbabwe? De har frigjort seg etter 16 års frigjøringskrig. De har valgt en regjering med marxist-leninister i spissen. Men det er ikke sosialisme i Zimbabwe. Hvorfor ikke? Mao kaller Zimbabwes samfunnsmodell for nydemokrati, og hevder at revolusjonene i den 3. verden nødvendigvis må gå gjennom to stadier. Først et nydemokratisk, og så et sosialistisk.

Demokratisk sosialisme

Nå vil jeg hevde at sosialisme er langt mer demokratisk enn kapitalisme. Det er fordi makta over økonomien står helt sentralt for demokratiet for folket. Dette har aldri AUF/Arbeiderpartiet forstått. Leder i senatet i Zimbabwe, Culverwell, har derimot slått fast: «Politisk demokrati er ikke viktig i seg sjøl, men kan bli brukt til gradvis å øke det økonomiske demokratiet. En stemme betyr ikke mye i seg sjøl for en person som sulter. En sår person vil være langt mer interessert i mat enn stemmerett.»

Dette betyr ikke at ZANU/PF mener stemmeretten er uten betydning. Det var kravet om frie valg gjennom «en mann, en stemme», som var hovedkravet under frigjøringskrigen. Men ZANU/PF ønsker ikke å stoppe der. Stemmeretten og flertallsstyret må brukes til noe. Hvis ikke har man ikke oppnådd noen ting. «Politisk avhengighet i Afrika i løpet av de siste 20 åra, må bli etterfulgt av økonomisk, intellektuell, teknisk og kulturell uavhengighet», slår Mugabe fast.

De kristne og Zimbabwe

Noen har kanskje glemt biskop Muzorewa? Han var den første svarte statsministeren i Rhodesia. Muzorewa forrødte kravet om svart flertallstyre, og gikk med på

å sitte som nikkedukke i en såkalt sebra-regjering (svart og hvit-stripet) hvor de hvite fortsatt hadde all makt. Det var Muzorewa som UH og de kristne i Norge trykket til sitt bryst på 70-tallet.

Men Muzorewa er slett ingen god representant for kirkesamfunnene i Zimbabwe. Det store flertallet av dem spilte en progressiv rolle under frigjøringskrigen, og gjør det fortsatt. Men, som et leserinnlegg i avisa i Zim-

babwe slo fast: Neppe noen av kirkesamfunnene ville velge Muzorewa til talsmann.

Misjonærene har selvsagt både hatt positiv og negativ betydning for Zimbabwe. Misjonærene var med Cecil Rhodes og koloniserte landet. De førte de svarte bort fra opprørstrang, og oppfordra heller de svarte til vende det andre kinnet til. Men på den andre siden var misjonsskolene omtrent det eneste skoletilbudet som fantes for svarte. Og de fleste kirkesamfunn valgte rett side og støttet de undertrykte i frigjøringskampen.

Derfor har marxist-leninisten Mugabe et godt forhold til de kristne i Zimbabwe i dag. Dette gleder også norske kristne. Men de bør tenke igjennom dette. Kanskje kommunistene ikke er så farlige likevel? Kanskje kommunistene er mer tolerante enn de kristne? For hvorfor måtte de kristne i Norge støtte biskop Muzorewa, og ikke marxist-leninisten Mugabe? For ingen kunne være i tvil om at biskopen forrødte de svarte. I dag har biskopen null politisk betydning. Hans 5000 soldater rømte til Sør-Afrika etter Mugabes valgseier og er der fortsatt. Det skulle fortelle det meste om Kåre Kristiansens favoritt i Zimbabwe.

Hvem blir lurt?

Jeg ønsker ikke å få noen andre til å slutte å støtte Mugabe og Zimbabwe i deres kamp for nye framganger. Men jeg syns de bør tenke over en del politiske sannheter. For kristenfolket og UH

må det være et tankekors at de aldri støtta Mugabe, før han kom til makta. For SU og AUF må det være rart å innse at den maoistiske frigjøringsbevegelsen i Zimbabwe vant. For SU har det i alle år vært et poeng at de store frigjøringsbevegelsene i verden ikke støtter Kinas analyse av verden – den såkalte 3 verden-teorien. Hva med ZANU?

For SU/AUF har Sovjet spilt en progressiv rolle i den 3. verden pga. sin søtting til frigjøringsbevegelsene. Hva da med eksemplet ZANU? Lærer dere ingenting av det? ZANU fikk aldri støtte fra Sovjet fordi ZANU nektet å akseptere Sovjets betingelser for våpenhjelpen. Tror dere ikke Sovjet stiller betingelser til andre frigjøringsbevegelser?

Samtidig gir Zimbabwe også oss en del å tenke på. Zimbabwe lærer oss at frigjøringa av et land i den 3. verden er mye vanskeligere enn vi forestilte oss. Det er ingen lett vei fram til sosialisme, likhet og velstand for alle. Tvert om er økonomisk frigjøring for et land i den 3. verden uhyre vanskelig. Mugabe forsøker noe nytt. Til tross for likhetene med Kina, er det likevel store forskjeller. Mugabe avviser da også at han har andre land som modell for sosialismen. «Zimbabwe er vår modell», sier han. Jeg har stor tro på Mugabes vei. Det er vår plikt å hjelpe til, så det lykkes. Hele verdens folk trenger å se at framgang er mulig i dag. PAMPERI NE ZIMBABWE – Zimbabwe, gå fram!

BO BREKKE

Demokrati

Allerede i 1940 skrev Mao artikkelen «Om Nydemokratiet». Han tok for seg den kinesiske revolusjonens særtrekk. Han skrev: «Men i dag er det ennå ikke rette tida til å innføre sosialismen. Oppgava nå for revolusjonen i Kina er å slåss mot imperialisme og feydalisme, og sosialismen kommer ikke på tale før denne oppgava er fullført. Den kinesiske revolusjonen kan ikke unngå å ta de to stega. Først nydemokratiet og så sosialisme. Dessuten vil det første steget kreve ganske lang tid og kan ikke bli gjennomført over natta.»

Hvis vi studerer Mugabes taler ser vi at han bygger på Maos analyse av nydemokratiet. Mugabe deler revolusjonen i faser. Først politisk frihet, så nasjonal økonomisk uavhengighet og så sosialisme. Og Mugabe har understreka at eiendomsforholda på landsbygda ikke kan forandres over natta.

Men sammen med likhetene er det også vitkige forskjeller mellom Kina og Zimbabwes revolusjon. Mugabe driver in-

gen blind kopiering av Kina. Tvert om har han understreket at ingen andre land er Zimbabwes modell for sosialisme. Men teorien er en rettesnor til handling og analyse. Maos teori om nydemokratiet står sentralt for frigjøringa av alle land i den 3. verden.

Mao slo fast at etter at vi gikk inn i imperialismens epoke, forandret de borgerlig-demokratiske revolusjonene karakter: «I denne tida hører ikke noen revolusjon i en koloni eller halvkoloni som er retta mot imperialismen, dvs. mot det internasjonale borgerskapet eller den internasjonale kapitalismen, lenger med til den gamle typen som var den borgerlig-demokratiske verdensrevolusjonen, men til den nye typen (...) Slike revolusjonære kolonier og halve kolonier kan ikke lenger bli regna som allierte for verdenskapitalismens kontrarevolusjonære front. De er blitt allierte for verdenssosialismens revolusjonære front.»

Denne analysen er viktig fordi den forklarer hvorfor revolusjonen i underutvikla land

kan ha en mye breiere allianse bak kampen mot imperialismen. Den forklarer at fronten ikke må innsnevres bare til de som vil ha sosialismen, og at hvis man prøver å gå direkte til en sosialistisk revolusjon, vil det mislykkes. Kjernen i Maos analyse er følgende: «Slik tjener denne revolusjonen i virkeligheten til å rydde en enda breiere veg for at sosialismen skal kunne utvikle seg.»

Mugabe har klart å samle en brei front bak sin politikk. Den fasen Zimbabwe er inne i nå, er ikke den endelige. Mugabe må gå videre til fase 2 – den sosialistiske. Men uten den nydemokratiske fasen, ville dette vært umulig. Forutsetninga for at det blir noen fase 2 er at arbeiderklassen i byene og på landsbygda fører an i utviklinga av det nydemokratiske Zimbabwe. Her vil den politiske kampen i Mugabes parti, ZANU/PF stå sentralt.

BO BREKKE

David Bowie

«I suppose I've been knocking on heavens door for about eleven years now, with some sort of high or another...» Sier David Bowie (i -76) i boka «Bowie in his own words». Men at det har blitt tid til mer enn «drugs» og dekadense vitner platebunka om, i løpet av femten år har Bowie sluppet fjorten LP'er, Live- og samleskiver ikke medregna, og et utall singler. Dessuten har han som kjent medvirka i flere filmer og teaterstykker. Lite tyder på at han lider av nostalgi, — i 1982 er han minst

Helt siden forsommeren -82 har låta «Cat-people» toppa listene, og gjør det fortsatt i skrivende stund. Det er tvilsomt om Bowie noengang har oppnådd en slik suksess tidligere som med denne låta, den er en låt som fester seg, men årsaken ligger nok også i at den er lett tilgjengelig. Låta viser langtifa Bowie fra hans mest eksperimentelle side, — men så har han heller ikke skrevet musikken. Sjøl om Bowie er en etablert stjerne, er han ikke redd for å gå sine egne veier, framfor å gi publikum den Bowie som forventes. Han er en sjonglør, og har mange baller i lufta.

David Jones f. 8/1-47

David er født i januar 1947, i Brixton, og begynte som tolvåring å spille saxofon, inspirert av broren Terry. Terry var jazzmusiker, vanka i klubber og lot håret gro, noe som imponerte David. Siden ble det nye idoler, som han i -73 fikk anledning til å hylle med LP'en «Pin Ups» som bare består av gamle sekstitalls hits. I -64 slapp David sin første singel «Liza Jane» under navnet «David Jones with the King

like frisk og aktuell som noensinne. Ser vi tilbake på sommeren, blir det unektelig til Bowies komp. Han har hjulpet mot morragretten i nitimen og dratt oss ut på dansegulvet, i greske diskoteker såvel som på Club 7.

Å skulle analysere «mysteriet» Bowie er ikke lett, tekstene hans faller ikke inn i gengren «hverdagspoesi», tvertom er de både tvetydige og høytravende. En gjennomgang av hans produksjon hittil samt noen personlige refleksjoner, våger vi oss derimot i kast med!

Bees». Men i 1966 var David nødt til å skifte navn. I bandet «Monkiees» var det nemlig allerede en David Jones, så han fikk bytte og valget falt altså på Bowie, etter den berømte amerikanske kniven.

På førstesidene av engelske aviser

Noe gjennombrudd kom ikke før i -69 med singelen «Space Oddity» som Bowie ble inspirert til å lage etter Stanley Kubricks film «2001 — en Romodysee». Tidspunktet var velvalgt; samme år sto amerikanerne på

månen for første gang, og låta ble spilt i BBC. Hit-singelen ble fulgt opp med LP'en «David Bowie» i dag kjent som «Space Oddity». På denne tida møtte David Mary Angie Barnet, som han seinere giftet seg med. Siden kom LP'ene «The man who sold the world» («The most drugorientated album I've made») og «Hunky Dory», men uten særlig suksess.

Om det var beregnende kan vi spekulere over, men ved å fortelle om sin biseksualitet ble Bowie førsteside stoff i avisene. I en tid da de fleste effekter, som glitter og sminke hadde utspilt sin rolle, var dette noe nytt. Bowie hadde fått en image og ikke lenge etter var «Bowie-sveisen» et begrep, og en mote.

David møter Lou og Iggy

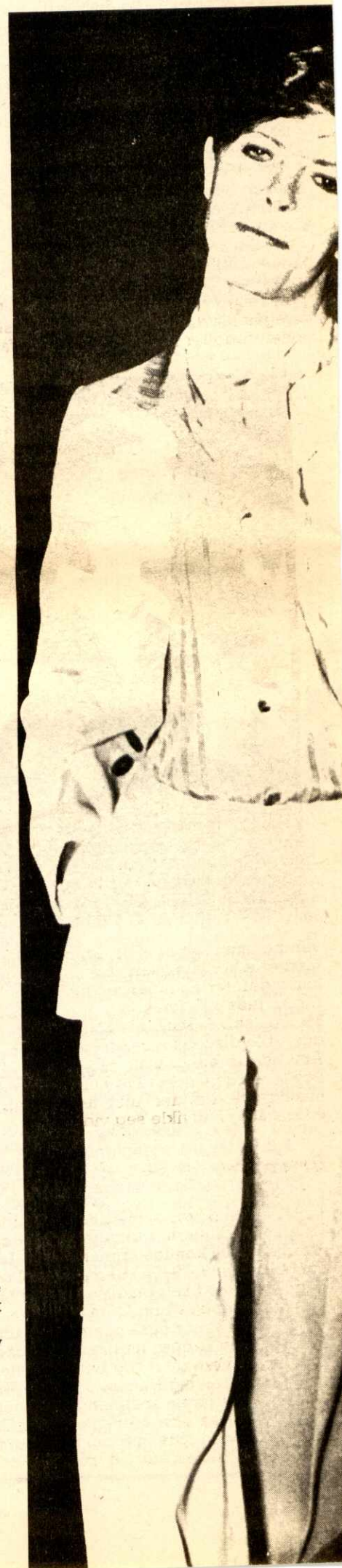
I 1972 la Bowie og bandet, med bl.a. gitaristen Mick Ronson, ut på verdensturne. Mens Angie og deres nyfødte sønn Zowie,

ble tilbake hjemme. Turneen ble en dundrende suksess og like etter ble «Ziggy Stardust» sluppet, hans til da mest solgte LP. Og med denne skapte Bowie karakteren Ziggy.

Det var en travel tid, hvor bl.a. singelen «All the young Dudes» som ble en stor hit, ble sluppet. I august samme år produserte Bowie Lou Reeds «Transformer», som ble Lous gjennombrudd.

De to hadde truffet hverandre like før på «Max's Kansas city» i New York. Der traff Bowie også Iggy Pop som han hjalp å stable på beina igjen etter at Iggy hadde vært hardt nedkjørt og innlagt på psykiatrisk sykehus. På LP'ene «Lust for Life» og «The Idiot» skrev Bowie mesteparten av musikken til Iggy's tekster. I 1973 kom hit-singelen «Sorrow», mindre kjent er det at Bowie på B-sida av denne framførte låta «Amsterdam» av den franske visesangeren Jacques Brel, noe som kan være verdt å merke seg. Bowie hadde tydeligvis et åpent øre.

Samme år kom «Alladin Sane» som øyeblikkelig ble revet bort i 100 000 eksemplarer, noe bare Beatles hadde klart tidligere. Bowie framfører her bl.a. Jagger og Richards «Let's spend the night together».

«Young Americans» og farvel til Ziggy

Stones inspirasjonen merker vi imidlertid tydeligere på låta «Rebell Rebell» som kom i -74, på albumet «Diamond Dogs». På denne LP'en merker vi en ny utvikling med Bowie. Kuttet «1984» gir oss en helt ny sound, et tydelig hint om discoen som er på vei. Mange låter fra LP'en kan være verdt å trekke fram, vi nøyer oss med «Sweet thing» («Boys is a sweet thing...»). Åpningen av denne er i seg sjøl et bevis på Bowies enorme spennvidde, ikke mange kunne sunget den etter han. Dette gjelder i høyeste grad også «Cat People» som umulig kunne blitt en slik slager uten Bowies karakteristiske stemme. I 1974 slapp Bowie videre «David Live» fra en konsert holdt i Philadelphia. Dette var den definitive avskjeden med Ziggy forteller David. I 1975 kommer så «Young Americans» der John Lennon medvirker på gitar på låtene «Fame» og Beatles egen «Across the universe». Denne LP'en var den mest personlige han hadde laget inntil da, på de foregående spilte han hele tida forskjellige roller, forteller han. Mange Bowie-fans

vendte han ryggen etter denne og LP'en markerte begynnelsen på en ny periode der han videreførte tendensen fra «1984». — Disco, frøs folk foraktelig. Men da skiva «Station to Station» kom året etter, ble discoen mer «in» og også «Young Americans» ble godtatt. Bowie var som vi ser lite hemmet av musikalske «trender» men fulgte sitt behov etter stadig å utvikle seg videre.

Brian Eno og Bert Brecht

I 1977 starta Bowie samarbeidet med Brian Eno, som resulterte i trilogien «Low» og «Heroes» som kom samme år, og «Lodger» som ble utgitt i -79. På «Heroes» og «Lodger» fikk David med seg gitaristen Robert Fripp, kjent fra gruppa «King Crimson». På «Lodger» kommer også gitaristen Adrian Belew, en av Zappas musikere, inn i bildet. Han har seinere gjort seg bemerkta i gruppene «Talking Heads» og «Tom Tom Club». Dette var en spennende tid prega av nye musikalske eksperimenter, hvor Enos innflytelse kom tydelig fram. Låta «Sound and Vision» ble en stor hit, på en LP som

ellers nesten bare besto av instrumentallåter. Likeledes ble «Heroes» en kjempehit og utgitt både på fransk, engelsk og tysk. I denne perioden beveget Bowie seg mot, og fikk impulser fra flere europeiske storsteder, vi hører det i den stemningsladde «Warszawa». Men spesielt ble han inspirert av Berlin, der han visstnok også bosatte seg en periode. I 1980 slapp han Kurt Weill-sangen «The moon of Alabama» på singel. Seinere har han sunget inn Brecht-sangene fra skuespillet «Baal» der han sjøl spiller tittelrollen i en TV-serie vi vel neppe vil få se her på berget, — ryktene sier den ble for dyr for NRK.

Hitler, en av de første rockestjernene

Det har gått mange rykter om Bowies lille flirt med nynazismen. I ein tid da National Front vant mange tilhengere, uttalte David Bowie i et intervju noe slikt som at England trengte en sterk fører. Siden skal han oppgå ha gjort en nazi-hilsen fra en bil. Bowie har siden dementert disse episodene og bl.a. sagt: «Hva jeg dengangen mente var at England var klar for en ny Hitler, noe som er noe ganske annet enn å si at vi trenger en.» (1977)

Han sier videre at en høyre-ekstremistisk regjering ville være bra, da ville folk være tvunget til å reagere, enten akseptere, eller kvitte seg med den... «Folk er ikke så altfor gløgge, vet du, de sier de ønsker frihet, men straks de dukker opp en Nietzsche og en Hitler vil de velge ham.» Bowie er nok primært interessert i Hitlers massesuggesjon og teatraliske effekter, framfor disses eventuelle budskap. Slik tolker iallefall vi hans nazihilsen, som ikke lar seg bortforklare. Om Adolf Hitler sier Bowie: «Hitler var en av de første rockestjernene. Bare se på filmene, — se hvordan han beveget seg. Jeg mener han var minst like god som Jagger...»

Konserten i Ekeberghallen

David Bowie besøkte Norge for første gang i 1978 med en kjempekonsert i Ekeberghallen. Denne konserten beskrives, også av dem som egentlig ikke kaller seg fans, som en av de beste noengang holdt her i landet. Etter turneen ga Bowie ut Live-opptaket «Stage».

Filmroller og «En orgie i hit»

Tid til filminnspillinger har det også blitt, med filmene «Just a Gigolo», «The Egon Schiele film» og «The man who fell to earth» hvorav vi bare har sett sistnevnt. Som ikke imponerte nevneverdig. Bowies medvirkning i stykket «The elephant man» som hadde premiere i Chicago sommeren -80, gjorde derimot inntrykk. Bowie har jobbet mye med mime, og demonstrerte en enorm kroppsbeherskelse, noe som var nødvendig i rollen. Dette samt hans personlige utstråling og scenerutine var vel ellers mer iøyenfallende enn hans skuespillertalent.

I 1980 slapp også David Bowie LP'en «Scary Monsters», som mildt sagt ble en slags orgie i hit. Hvem husker vel ikke «Ashes to Ashes» eller «Fashion» fra dansgulvet? Men LP'en var på samme tid eksperimentell. Dette er til dags dato den siste LP'en vi har sett fra Bowies hånd, når vi ikke regner med samle LP'en «Changestwobowie». I fjor høst slapp han en singel, som var forhånds dømt sønder og sammen, i samarbeid med gruppa Queen. Queen har seinere uttalt at «Under Pressure» er noe av det beste de noensinne har laget. Etter «Cat People» ønsker vel ikke bare vi plate-kjøpere, men også plate-selgerne noe nytt fra den kanten. For som det sies: «Alt det Bowie har hatt fingra i, — det selger!»

Håkon & Therese

NGS-skandale må Operasjon Dagsverk

NGS (Norges Gymnasiastsamband) har lånt nærmere 600 000 kroner av innsamlede penger til Operasjon Dagsverk (OD). Denne økonomiske skandalen kan true hele innsamlingsaksjonen både denne høsten og for framtida, hvis ikke tilfredsstillende kontrolltiltak settes i verk umiddelbart.

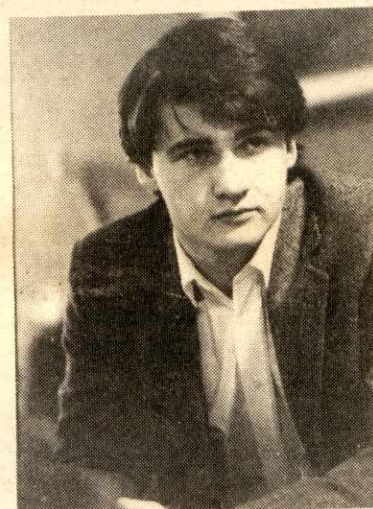
NGS-ledelsens opptreden i denne saken kan i beste fall kalles uholdbar mangel på oversikt i pengesaker. Det kan ikke være tvil om at dette må få sitt etterspill både rent organisatorisk for Operasjon Dagsverks forhold til NGS, og for den sittende NGS-ledelsen.

Samtidig er det klart at denne skandalen ikke må ødelegge høstens innsamling til Zimbabwe. Etter at offentlighetens lys nå er satt på disse forholdene skulle det være mulig og etter at dette nå har vært oppe i sentralstyret og landsstyret i NGS. Videre har YLI – som medarrangør av OD – forlangt å få alle kortene på bordet, slik at ingen lenger behøver å frykte at pengene ikke skal komme fram dit de skal – til folket i Zimbabwe.

Den 17. juni kunne man lese i VG at NGS hadde lånt nærmere 600 000 kr. over en 6-års-periode fra OD-pengene. Hadde ikke dette stått i VG, er det tvisomt

om denne saken hadde kommet opp i det hele tatt. Faktum er at NGS har snyllet på OD-pengene i 6 år, uten at noen har tatt affære. For hvert år som har gått si-

den 1976 har NGS fått stadig høyere gjeld til OD, uten noen gang å begynne å betale ned på gjelden.

«Rekord» i låneopptak skjedde i Magne Engers tid som formann i NGS, og enda større kunne dette beløpet blitt om ikke 300.000 ble tilbakebetalt. FOTO: KNUH IVAR SKEID

Tallene forteller sitt!

Etterforskningsarbeidet i regnskapene pågår ennå når dette skrives, men OD-regnskapene viser at følgende er lånt fra de forskjellige års OD-prosjekter:

1975:	15 102 kr.
1977:	60 280 kr.
1978:	21 617 kr.
1979:	76 106 kr.
1980:	260 000 kr.
1981:	4 100 kr.
1982:	150 000 kr.
Totalt:	588 000 kr.

Disse tallene krever en kommentar. De fleste beløpene er lånt året etter prosjektåret dvs. at OD-75 antakelig er lånt i 1976, osv. De fleste beløpene er lånt fra prosjektets konto, bortsett fra 1981 som er lånt fra en hånd-

Klart skille mellom OD og NGS!

Unge Høyre-ledelsen i NGS har forstått alvorret i situasjonen, og legger opp til å gjennomføre en rekke tiltak for å rette opp de økonomiske misligghetene som har skjedd. De har også innrømmet at det ikke går an å forsøke å dysse ned saken. Elevene vil bli informert – kortene vil bli lagt på bordet. Dette er bra!

At UH-ledelsen i NGS først og

fremst gjør det fordi de er tvunget til å gjøre det, er en annen sak. Det er også grunnen til at det vil bli strid om hva som nå skal gjøres med Operasjon Dagsverk, for å rette opp skandalen.

Vårt utgangspunkt må være at tiltakene må innebære at OD-prosjektene ikke blir skadelidende for det som har skjedd, og at dette ikke skal kunne skje på nytt. Ut fra disse to målsettingene vil jeg sette opp følgende punkter:

1. NGS må tilbakebetale det de har lånt over et rimelig tidsrom. Dette må inkludere det rentetapet OD har hatt på grunn av at pengene ikke har stått på bankkonto. Dvs. at OD må få tilbake like mye

som det lånte beløpet pluss de renteinntektene de har tapt.

2. ODs økonomi og NGS' økonomi adskilles etter klare og enkle regler. I dag snylter NGS på OD, ved at OD betaler halvparten av alle kontorutgifter, husleie osv.

3. Forholdet mellom OD og NGS må ordnes sånn at NGS ikke forhandler med seg sjøl når reglene for OD/NGS-økonomien settes opp. Til nå har f.eks. NGS vedtatt å be OD om lån, og så har NGS som OD innvilget søknaden. Dette må bli umulig!

4. OD må derfor få en frittstående stilling i forhold til NGS og YLI, som er medarrangør. Dette sikres best ved at ODs hovedkomite blir an-

svarlig for hvert års prosjekt. Hovedkomiteen bør velges separat på landsmøtene i YLI og NGS.

5. ODs kontrollkomite består pr. i dag av NGS' advokat, en bankmann og en revisor. Kontrollkomiteen rapporterer pr. i dag bare til NGS' sentralstyre. Denne kontrollkomiteen må utvides med YLIs advokat, og ha rapportplikt til både NGS og YLI. Dette for å sikre to ting: (a) at ikke NGS skal sitte og kontrollere seg sjøl, og (b) at YLI som medarrangør ikke skal bli ført bak lyset slik det har skjedd de to siste åra.

6. Disse bestemmelsene må opp i en ny samarbeidsavtale mellom NGS og YLI om OD.

Dette må behandles grundig på begge organisasjoners landsmøte. Det som har skjedd i kulissene med OD-pengene krever at elevene nå virkelig får mulighet til å avgjøre hvordan sikkerheten med OD-pengene skal være for framtida.

Et punkt som ikke kan settes opp i noen avtale er at demokratiet og informasjonen til skolene og elevene bedres vesentlig i NGS. Det er opp til NGS-landsmøtet å ta de tiltak som er nødvendig for at NGS skal bli en annen organisasjon enn den vi kjenner fra de siste 5–6 åra. Ingen tvil om at det urengs!

BO BREKKE

ikke ødelegge

Fordi Unge Høyre har hatt bukta og begge endene er delegatene på landsmøtene til NGS blitt holdt uvi-tende om de store lånene fra inn-samlende midler. FOTO: KLASSEKAMPEN

kasse (altså et småbeløp). OD i år er enda ikke avholdt. 1982 står for lån fra ODs fondskonto. NGS-regnskapene er ennå ikke gått skikkelig igjennom når dette skrives. Derfor vet man ikke nøyaktig når man har lånt pengene. Man vet heller ikke om disse pengene faktisk har kommet inn i NGS sin kasse!

Som vi ser av tallene, begynte man å låne penger i 1976. Fram til i dag har beløpene bare økt. 1981 lånte NGS i løpet av en 2-måneders periode 560 000 fra OD. At 300 000 ble tilbakebetalt i juli samme år endrer ikke det faktum at lånet i 1981 var rekord med 260 000. I år har man

lånt 154 000. Også det er mye, når man tenker på at man har en gjeld på over 400 000 fra før.

Lånene har ikke vært kjent for den vanlige gymnasiast. De fleste lånene har heller ikke vært kjent i NGS' høyeste organ, landsstyret. Ja, noen av lånene er sansynligvis heller ikke blitt godkjent i sentralstyret. At dette har kunnet pågå over så mange år skyldes at demokratiet og elevenes kontroll har forsvunnet fullstendig i NGS. Siden landsmøtet i '76 har Unge Høyre (UH) hatt reinte flertall i NGS-ledelsen og på landsmøtene. Dette maktmonopolet har gjort det mulig for UH å skjule slike ting som økonomiske misligheter med OD-pengene.

Ingen kan komme og fortelle at noen hadde turt å drive på denne måten, hvis de ikke hadde bukta og begge endene i NGS-ledelsen. Problemet har

blitt at UH sitter og kontrollerer seg sjøl. Det blir som buken som passer havresekken — det er nødt til å ende med katastrofe.

Men et annet spørsmål man stiller seg etter disse avsløringene, er hvor opposisjonen har vært i disse årene. Som kjent er opposisjonen i NGS en ganske sammensatt gruppe. På landsmøtet består den av det meste delegater som ikke er UH-medlemmer. Men de som har sittet i sentralstyret, har de siste åra vært den såkalte «ansvarlige opposisjonen», dominert av AUF.

Har opposisjonen overhodet ikke kjent til disse sakene? Har de da ikke vært interessert i NGS-økonomien i det hele tatt? Rød Ungdomere i NGS har flere ganger tatt opp økonomiske misligheter i NGS, uten at «den ansvarlige opposisjonen» har

reagert. Noen husker kanskje den tidligere NGS-formannen Fredrik Messel, som på ODs regning hadde leiebil og bodde på hotell helt unødvendig i anledning en distriktskonferanse. Eller man husker kanskje Rute 80-oppslaget om «UH fester — gymnasiastene betaler», som avslørte at NGS betalte for hotell-opphold i forbindelse med landsmøtet 1980.

AUF-opposisjonen har aldri reist sånne saker i NGS. Årsaken er sannsynligvis at AUFs forhold til pengespørsmål og pamperi er like dårlig som UH sitt. Skjønt det skal godt gjøres!

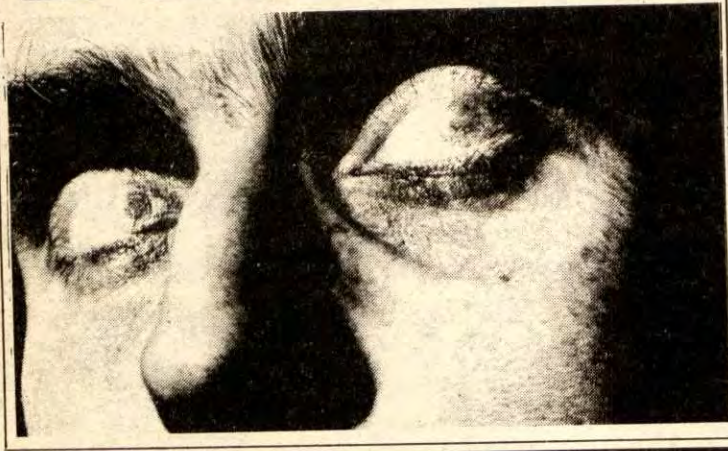
Et lite eksempel fra fjorårets Operasjon Dagsverk-tur til Pakistan kan illustrere dette. OD sendte fire nedover — en fra YLI og tre fra NGS. To fra NGS hadde vært nok, men AUF'er Helge Rønning måtte jo få en

utenlandstur. Vel nede insisterte NGS-formannen Enger og AUF'er Rønning på å ligge på luksushotellet Holiday Inn, mens OD-leder Siri Caspersen og YLI's Petter Færevaa ville ta inn på et rimeligere hotell. Resultatet ble at Enger og Rønning sov på Holiday Inn, mens de to andre bodde på det rimeligere hotellet.

Faktum er at både AUF og UH har politiker- og statssekretær-spirer som ser på et verv i NGS og andre elevorganisasjoner først og fremst som et springbrett til karriere og fete stillinger. Derfor er det også liten forskjell på AUF'eres og UH-folks dyre vaner i NGS. Og derfor er AUF-opposisjonen i NGS en dårlig vaktbikkje når UH-ledelsen i NGS misbruker penger som skulle gå til f.eks. eritreiske flyktninger i Sudan.

BO BREKKF

DEBATT

Å melde seg ut løser ingen problemer

Natta til 1. mai

Natta til 1. mai er et viktig anklagepunkt i «de 8»s brev. Brevet er fullt av unøyaktigheter om dette. Diskusjonene om natta til 1. mai var til tider ganske oppheta – overoppheita. Og i kampens hete er det godt mulig at det har falt en del karakteristikk som burde vært usagt. Men det er noe helt annet enn at noen har blitt stempla som, og langt mindre at det finnes vedtak eller uttalelser som stempler folk som «reaksjonære eller terrorister». Alle som ønsker det kan slå tilbake i Rute 80 og Klassekampen for å sjekke det.

Vi kan godt fortsette å diskutere hvilken linje som var riktig natta til 1. mai i Oslo. Men det er når «de 8» bruker denne saken som brekkstang for å begrunne at det er «totalt mangler på demokrati i Rød Ungdom» og at medlemmene bli redusert til funksjonærer, vi må reagere.

For det første er sentralstyret valgt av landsmøtet og dermed det mest representative og demokratiske organet i Rød Ungdom. Det blir ikke noe mer demokratisk om en løst sammensatt gjeng i Oslo skal bestemme Rød Ungdoms linje.

For det andre hadde sentralstyret flertallet av medlemmene bak seg. Fra landet utenom Oslo var støtten massiv. I Oslo ble det i mai 1981 gjennomført en undersøkelse blant et utvalg av medlemmene som viste et klart flertall for sentralstyrets linje. Det var først seinere at stemninga i organisasjonen snudde. Sissel Rønbeck og UngMob bør få mye av æren for det.

For det tredje er natta til 1. mai et bevis på at det er mulig å endre linjer i Rød Ungdom. Sentralstyret ble nedstemt på landsmøtet og Oslo DS ble nedstemt på årsmøtet. Ledelsen har seinere lojalt fulgt opp disse vedtakene.

Til slutt er det grunn til å nevne at det er feil at «den videre utviklinga av UngMob ble aktivt motarbeidet av ledelsen i RU og AKP(m-l)». Oslo DS støtta dannelsen av aksjonen mot bøtetter og sentralstyret i Rød Ungdom og AKP(m-l) har bl.a. bevilga penger til UngMob.

Demokratiet i Rød Ungdom

Vi er sjølsagt ikke 100% fornøyd med demokratiet i Rød Ungdom. Men kritikken fra «de 8» er det vanskelig å ta alvorlig.

For det første går det fram bl.a. i framstillinga av Rute 80 at «de 8» faktisk mener at det er mindretallet som skal bestemme i Rød Ungdom. Hva det har med demokrati å gjøre er det vanskelig å forstå.

For det andre krever demokrati aktiv deltakelse. Vi synes det er merkelig å framstå som demokrater og påstå at det er «total mangler på demokrati» når «de 8», bortsett fra spørsmålet om natta til 1. mai, nesten ikke har brukt medlemsdemokratiet. Hvis det hadde vært så brennende spørsmål som en kan få inntrykk av i brevet, hadde det vært naturlig å bruke alle tilgjengelige midler og metoder innad i organisasjonen. Vi hadde venta litt mer «fighting» for en med brask og bram går ut og avsverger seg sin politiske fortid.

Det er lov å være sliten og lei av å diskutere. Men det er ikke det samme som at ledelsen er udemokratisk og at det er «totalt mangler på demokrati». Vi mener at både sentralstyret og Oslo DS har gjort mye for å styrke demokratiet i Rød Ungdom.

Forholdet til AKP(m-l)

Vi mener i hovedsak at det forholdet som eksisterer mellom Rød Ungdom og AKP(m-l) i dag er en fordel for ml-bevegelsen. Vedtektene var oppe på siste landsmøte og der ble det også reist noen prinsipielle innvendinger mot dette. Diskusjonen fortsetter. I dag kjenner vi ikke til noen eksempler på at partiet har betydd et svekka demokrati i Rød Ungdom. Det er merkelig at denne saken kommer opp i en periode da det ikke finnes eksempler på overtrap fra partiets side og da Rød Ungdom er mer sjølstendig enn noensinne. Vi kjenner til noen sanne eksempler fra tida før 1978, men de begynner vel å bli litt forelda å bruke som eksempler for å gå ut nå i 1982?

«De 8» skriver at «partiets standpunkter nærmest blir tredd nedover hodet på medlemmene i Rød Ungdom». Hvor er eksemplene? Vi kjenner oss ikke igjen. Om Pål Steigans rolle på landsmøtet er det bare å si at han hadde talerett og at kritikken mot hans funksjon virker merkelig.

Når det gjelder partimedlemmer i Rød Ungdom, er det helt klart at partivedtak skal legges fram av offentlige partimedlemmer i Rød Ungdom, og de skal legges fram som det de er, nemlig partivedtak. Fines det eksempler på noe annet, skal vi være de første til å kritisere det.

Diskusjoner om politisk teori

«De 8» skriver at «diskusjoner om politisk teori, i den grad de finnes, er overfladiske og uengasjerte». Om «de 8» har vært uengasjerte, kan vi ikke svare for. Men vårt inntrykk er det stikk motsatte: Diskusjonene om marxismen har vært en riktig satsing

Rute 80 trykker her et brev fra 8 utmeldte fra Oslo Rød Ungdom. Vi har krevd at de skulle stå fram offentlig. Vi mener det er for lettvinnt å skulle angripe Rød Ungdom når de ikke er villig til å stå ved det de skriver. Vi tror årsaken ligger i at de 8 har problemer med å forsvare utmeldingsbrevet i en offentlig debatt. Vi synes de

utmeldte stiller seg selv i et litt latterlig lys når de ikke er villige til å stå fram offentlig med sine synspunkter. Vi tror argumenter om sikkerhet for det store flertallet av de 8's vedkommende ikke er holdbare. Men Rute 80 har likevel, for denne gangen, gjort et unntak i forhold til vårt offentlighetskrav. Leserne får damme selv!

Vi melder oss ut

Vi er 8 medlemmer av Oslo Rød Ungdom som har meldt seg ut det siste året, eller melder seg ut ved dette. Andre utmeldinger den siste tida har påskyndet en offentlig begrunnelse fra vår side også. Vi som underskriver dette brevet skriver utifra våre erfaringer i Oslo RU. Vi håper at flest mulig skal innse den totale mangler på demokrati i Rød Ungdom. Vi mener at arbeid i Rød Ungdom i dag er bortkasta krefter, ærlige og ivrige medlemmer blir stort sett sløve og frustrerte over å være med i Rød Ungdom.

Vi oppfordrer alle Rød Ungdommere til å ta opp sitt medlemskap til vurdering. Vi har kommet til at Rød Ungdom ikke er noe alternativ for ungdom lenger.

Det er i dag et klart misforhold mellom partiets teori og program og den aktuelle ungdomskampen i Oslo.

Noen eksempler:

— Rød Ungdom er på konstant jakt etter ungdomskamper de kan lede. Gateopp-tøyene i Oslo passer ikke inn i dette skje-maet. Opptøyene i fjor ble stemplet som reaksjonære og ledd i utviklinga av fascisme. Deltakelse i aksjonsplaner for selve natta og den videre utviklinga av UngMob, ble aktivt motarbeidet av ledelsen i Rød Ungdom og AKP(m-l). Helt til okkupasjonen av Skippergata var et faktum. Da var det interessant å komme i ledelsen.

Både Rød Ungdoms landsmøte og årsmøte stemte ned ledelsens syn på natta til 1. mai. Årsmøtet i Oslo vedtok sogar at ledelsen hadde spilt en reaksjonær rolle i denne saka.

— Rute 80 var i ferd med å bli en spennende og interessant ungdomsavist istedenfor et medlemsblad. Redaksjonen turde å kritisere og flegpe med hellige dogmer og guder. Dette førte til aktiv motarbeidelse av redaksjonen fra ledelsens side. Det gikk så langt at ledelsen i RU gikk inn for boikott av Rute 80-salg 1. mai og påla medlemmene å selge Klassekampen isteden for.

— Da en enstemmig fagforening ved Club 7 i Oslo la fram et eget forslag til kulturprogram (innrettet på ungdom) og ny ledelse av stedet, stilte AKP seg solidarisk med den gamle korrupte ledelsen på generalforsamlinga. Partiet nekta medlemmer i Rød Ungdom å ta offentlig avstand fra dette. Samtidig mistet Rød Ungdom muligheten til å få flere nye medlemmer fra fagforeninga.

og de har betydd mye for entusiasmen i Rød Ungdom.

Sosialismedebatten

«De 8» skriver om sosialismedebatten på forrige landsmøte: «Uten tid til særlig debatt ble sentralkomiteens programforslag vedtatt.» Dette er tøv. Rød Ungdoms sosialismevetakt var fremma av personer i det gamle sentralstyret, og det er forskjellig fra partilandsmøtetes vedtak. Faktisk ble det understreket at det er plass for forskjellige syn i Rød Ungdom. De skriver videre: «Et tilleggsvedtak slo fast at debatten om dette spørsmålet skulle gjennomføres i hele organisasjonen fram til neste landsmøte. Det har nå gått et år og vi venter fortsatt...» Det kan vel diskuteres om «de 8» venter fortsatt ettersom de har tusa ut. Men i dag studerer hele Rød Ungdom marxismens syn på sosialismen og parallelt med det pågår en sosialismedebatt bl.a. i medlemsbladet vårt. I tillegg er det vedtatt at sosialismen skal opp på Rød Ungdoms neste landsmøte. Hva er det dere venter på? Fasitsvara i posten?

— Sentralstyret har ikke aktivt motarbeida redaksjonen i Rute 80. Faktisk har sentralstyret «backa opp» redaksjonen også overfor deler av organisasjonen som var kritiske mot Rute 80s linje. Det er 1. mai-nummeret 1981 sentralstyret har kritisert. De som har interesse av det kan jo finne det fram og se om de synes dette er noe praktisk det er grunn til å forsvare. Videre har ikke sentralstyret «pålagt» medlemmene å selge Klassekampen 1. mai i fjor. Ledelsen oppfordra medlemmene til å selge Klassekampen. For øvrig ble sentralstyret kriti-

Men AKP fikk jo styreprerentasjon.

— Diskusjoner om politisk teori i Rød Ungdom, i den grad det finnes, er overfladiske og uengasjerte. Partiets standpunkt blir nærmest tredd nedover hodet på medlemmene i Rød Ungdom. På Rød Ungdoms landsmøte i fjor deltok Pål Steigan og forsøkte å feie til side alle motargumenter mot partiets selvopnevnte ledende rolle under sosialismen. Uten tid til særlig debatt ble sentralkomiteens programforslag vedtatt.

Et tilleggsvedtak slo fast at debatten om dette spørsmålet skulle gjennomføres i hele organisasjonen fram til neste landsmøte. Det har nå gått et år og vi venter fortsatt.

— Rød Ungdom er i dag underlagt partiet på alle plan i følge vedtektene. Forslag om Rød Ungdom som en selvstendig organisasjon med frivillig tilknytning til partiet, har blitt møtt med paniske reaksjoner fra partiet.

Rød Valgallianses forhold til partiet er helt parallelt med Rød Ungdoms. Innenfor Rød Valgallians har jo opposisjonen mot denne modellen vært stor. Idéen om at alle tanker skal godkjennes fra ett senter, før de settes ut i livet, gjør alt snakk om demokrati i Rød Ungdom eller Rød Valgallians illusorisk.

Erfaringene fra Øst-Europa har vist at mangelen på demokrati nettopp fører til partiets diktatur over befolkningen. Hva er det som skiller AKP's partimodell og de østeuropeiske «kommunistpartiene»?

Miljøet i Rød Ungdom er preget av enkeltheter og allvitere, og resten funksjonærer. Medlemmer i AKP som samtidig er medlemmer av Rød Ungdom (spesielt i ledelsen) sørger for å sette partiets linje ut i livet i ungdomsorganisasjonen. Deres medlemskap i AKP er hemmelig for resten av medlemmene i Rød Ungdom, og de er ifølge vedtektene primært underlagt vedtak i AKP.

Teoretiske diskusjoner blir redusert til fasitdiskusjoner. Målet er å trekke de samme konklusjonene som AKP allerede har vedtatt. Opposisjonelle blir hetsa og stempla i utgangspunktet. F.eks. ble de som ønsket å delta i optøyene 30. april kalt terrorister og banebrytere for fascisme. Formannen i Oslo Rød Ungdom og formannen for landet gikk ut i Klassekampen 30. april med sine standpunkter uten å ha fått disse vurdert av medlemmene. Disse

sert av landsmøtet for dette.

— Kritikken av Rød Ungdoms støtte til Folkeaksjonen mot hasj tar vi som en typisk kritikk fra hasjliberalere. Hva som er så progressivt med å røyke hasj har vi vanskelig for å forstå. Rød Ungdom mener at kampen mot hasj og hasjliberalismen er en førstestangs oppgave blant ungdommen, og moraliststempel fra «de 8» kommer vel helst fordi de er uenige i dette.

— I Club 7-saken ønska ikke Rød Ungdom å ta stilling mellom to forskjellige kulturpolitiske linjer. Vi synes det er tåpelig hvis kampen mellom punk og jazz skal gå etter partipolitiske skillelinjer. De 10 medlemmene som Rød Ungdom ble «tilbudt» av «Puffen» Marvold, i bytte mot politisk støtte, valgte vi ikke å ta hensyn til!

— Framstillinga av SUF(m-l) er ensidig. Å sammenlikne SUF(m-l) anno 1970 med Rød Ungdom i dag er som å måle vann med tommestokk. Den politiske situasjonen er helt forskjellig. Men når det gjelder å finne argumenter mot Rød Ungdom i 1982, kan selv SUF(m-l) brukes. Logisk blir det ikke!

Sluttkommentar

Vi har vist at «utmeldingsbrevet» er krydret med unøyaktigheter og halvsannheter. Men vi mener ikke at disse sakene er de viktigste. For revolusjonær ungdom i og utafor Rød Ungdom er det ikke så viktig om Arild Rønsen og Bjørgulv Braanen hadde et dumt intervju i Klassekampen, om noen liker Pål Steigan og andre ikke gjør det, eller om noen ikke fikk det som de hadde planlagt på Club 7. «De 8» bør tenke over spørsmål som:

forholdene reduserer oss ikke bare til funksjonærer, men annenrangs funksjonærer uten stemmerett i praksis.

Forholdet til ungdomsmiljøer i Oslo er svært virkelighetsfjernt. Dette gir seg utslag i et sektersk miljø som forhindrer verving av nye medlemmer. Medlemsstokken blir gjennomsnittlig ett år eldre for hvert år som går.

Rød Ungdom har «Folkeaksjonen mot hasj» som en av sine hovedoppgaver, men har utover dette ingen egne standpunkter til rusmidler i dagens samfunn. For mange ungdommer virker dette mer som en moralsk pekefinger enn en støtte til å oppnå en bevisst holdning til sitt eget bruk av rusmidler.

SUF(m-l) og Rød Ungdom var i sin tid en relativt stor ungdomsorganisasjon med stor innflytelse på tanker og meninger hos annen ungdom. Organisasjonen var like sentralistisk, men den var selvstendig fram til partiet ble dannet. Ledelsen hadde nærkontakt med 70-års ungdomskultur og opprørsstemninger. De teoretiske diskusjonene engasjerte det store flertallet av medlemmene og demokratiet sto derfor mye sterkere. Den praktiske politikken, aksjoner o.l. tok for det meste utgangspunkt i uparlamentariske ungdomsfighter. Mange av disse diskusjonene og kampene har gitt konkrete forbedringer for ungdom og har vært med på å utvikle id'er og holdninger hos mange.

Det er trist å sitte igjen med en liten lovlydig «speidergutt»-bevegelse med autoritetsskrekke nå i 1982.

Vi vil ikke legge oss flate for det kapitalistiske systemet. Når vi nå melder oss ut av Rød Ungdom, vil vi samtidig oppfordre både oss selv og andre til å stå på for å ta knekken på skolesystemet, politiet, arbeidsgivere og andre som vil gjøre oss underdanige til lovlydige brikker. Vi må fortsette å diskutere ideer på hvordan det samfunnet vi ønsker oss skal se ut, selv om det ikke finnes noen egne organisasjon for dette nå i dag. Sjelden har vel ungdom vært så hardt pressa som nå, vi vil derfor håpe at det vil være mulig å skape et nytt redskap for ungdomskampen, om ikke for lang tid. Dette må skje ut ifra en uredd samling av ungdom på venstresida i norsk politikk.

— trenger vi et revolusjonært ungdomsforbund?

— er marxismen-leninismen det politiske grunnlaget som er nødvendig for å kjempe godt mot kapitalismen, styrte kapitalismen og bygge sosialismen?

— er ml-bevegelsen den bevegelsen som mest alvorlig har satt seg som målsetting å løse de teoretiske og praktiske problemene knytta til sosialismen?

— er ml-bevegelsens hovedlinje i kampen i fagbevegelsen, mot kapitalens offensiv, mot nedskjærningene og i internasjonale spørsmål, riktig?

Vi synes sanne spørsmål forsvinner i strømmen av mindre velvalgte eksempler.

I dag er Rød Ungdom i framgang. Medlemstallet øker. Vi mener at marxismestudiene i Rød Ungdom vil legge et politisk grunnlag for en større sosialismedebatt. Vi tror det arbeidet vi nå har startet kan sette oss i stand til å utforme et sosialismesyn som både samsvarer med de objektive realitetene og gir ungdommen og det arbeident folket en framtidssjovisjon. I denne debatten hører sjølsagt utviklinga i Øst-Europa, partiets rolle og demokratiet med. «De 8»s enkle løsninger gir oss ikke nødvendigvis de rette svara på disse omfattende spørsmåla. Vi kan ikke se noe fornuftigere sted å ta opp denne debatten enn innafor ml-bevegelsen.

Vi er enig i at alt ikke er som det skal være i Rød Ungdom. Vi er villig til å se sjølkritikk på vårt eget arbeid. Og vi veit også at veien framover vil bli vanskelig. Men vi veit også at ml-bevegelsens hovedlinje utgjør det eneste reelle alternativet til de borgerlige partiene og kapitalismen. Å melde seg ut løser ingen problemer.

banzai

Rune Moens Banzai fikk i forrige nummer av Rute 80 en forholdsvis positiv omtale. Etter å ha lest siste nummer av Gatevisa forstod vi hvorfor. Det var rett og slett et uttrykk for at ml-bevegelsen beskytter sine egne. Gatevisa skriver:

«Side 3 med innhold og kolofon viser at det utrolig nok er gamle AKP'ere som står bak bladet, vel de samme som i sin tid lanserte «Rute 80». Bladet blir trykt i Duplotrykk, ml-ernes mest lønnsomme bedrift.»

Gateavisas omtale var ikke positiv!

banzai 2

Mens vi er inne på banzai, så betyr det 10.000 år, underforstått «lenge leve keiseren», og de japanske fascistene ropte «banzai» som stridsrop under den andre verdenskrigen, kan vår hjemmelsmann fortelle.

— Men ser vi på skrifttegnet ved siden av betyr ikke det «banzai» i det hele tatt, fortsetter han. — Viser du dette tegnet til en japaner ville han oppfatte det som sendemann, eller ambassadør om du vil.

Rød Ungdom til Strasbourg

Arild Rønsen skal i september til et seminar i Strasbourg. Kurset er arrangert av CE-NYC, som er en europeisk fellesorganisasjon for ungdomsorganisasjonene. Ellers har Bo Brekke kommet tilbake fra Zimbabwe, likeledes Petrin Eide fra Kina. Nå blir pampene hjemme en stund!

Om å overta

— Hva er din strategi for Arbeiderpartiet nå?

— Vi har tid til å tenke oss om. Vi skal lade opp batteriet, ale opp nye folk, ta i bruk det gode tilsiget av tenkende mennesker vi har for å forberede oss til å overta styringen av samfunnet igjen. Visse tegn lover godt. AUF øker. Det er ikke urealistisk at de kan overta Norsk Gymnasiast-samband, en organisasjon der vi for noen år siden ikke kunne mønstre en eneste delegat. Overhodet: 18-19-åringene er mer åpne for våre idéer enn den håpløse mellomgenerasjonen.

Det er godt det blir sagt rett ut, slik at de elevene som ikke er med i noen politisk organisasjon, men som likevel vil

kjempe for elevenes interesser, veit hva de har å holde seg til. (Drigbladet i sommer)

Det Einar Førde sier forteller litt om hvordan AUF tenker. Her er det snakk om å overta, ikke om å ivareta elevenes interesser, akkurat på samme måten som Unge Høyre gjør i dag. Så, etter et år i NGS går veien inn i departementet for de unge politikere. Ett eksempel er Borghild Eldøen, som for noen år siden var formann i NGS. I dag er hun personlig sekretær for kirke og undervisningsminister Tore Austad, hever lønn på 200.000 kroner i året, og leder arbeidet med å sette elevfiendtlige tiltak ut i livet. Uten at det ser ut til å ha kostet henne en kalori.

NGS

Vi har aldri vært noen ekspert på forholdene i en hervoernde gymnasiastorganisasjon. Men vi husker da såpass fra siste landsmøte at NGS har en opposisjon. Etter mye tautrekking i de indre gemakkene kom denne opposisjonen seg inn i NGS sitt sentralstyre. Vi forstod det sånn at det var veldig viktig at opposisjonen kom inn, at det var veldig viktig at ingen fra Rød Ungdom kom inn, og at det var viktig å være ansvarlig for i det hele tatt å komme inn. Men det vi ikke har forstått er om det også er nødvendig å holde kjefst for å bli sittende i NGS sitt sentralstyre. Vi trodde at opposisjonsnens målsetting var å fremme økt demokrati i organisasjonen. Men hvorfor er det da ingen som hører noe fra dem? Den eneste logiske forklaring vi kan finne er at de har valgt seg AUF som samarbeidspartner. Men AUF tar bare opp kampen for elevenes interesser når det kan tjene deres partipolitiske interesser, som går ut på å gjenerobre regjeringsmakta. Når Harlem Brundtland er tilbake i regjeringssposisjon, og AUF ved makta i NGS (måtte det ikke skjell), skal vi få se lojale støttespillere! Grunnen til at det er forskjeller mellom AUF og Unge Høyre er at de begge har behov for å framstå som de to motpolene i norsk politikk. Innser ikke opposisjonen i NGS dette, vil det gå dem ille! (Eller bra, alt etter som hvordan man ser det. Vi ser ikke bort fra at «snill gutt»-oppptreden i NGS sitt sentralstyre kan gi dem en sekretærstilling et eller annet sted i hierarkiet.) Konklusjonen vår kunne sjølsagt vært at Rød Ungdom må inn i sentralstyret i NGS, og ikke noe bedre enn det. Men det viktigste er at opposisjonen i NGS må fri seg fra lojalitetsbånd til henholdsvis Unge Høyre (ved å ikke være en skikkelig opposisjon) og til AUF (ved nettopp å være en ansvarlig opposisjon).

Bjarne Brorson

Rød Ungdom 20 år

I 1983 feirer Rød Ungdom sitt 20-års jubileum. Rød Ungdom ble stiftet i 1963 som Sosialistisk Ungdomsforbund. På SUFs 6. landsmøte i 1969 tok ungdomsforbundet navnet SUF(m-l). Og i 1973, på SUF(m-l)s 8. landsmøte, tok organisasjonen navnet Rød Ungdom. I 1983 vil vi derfor også kunne feire 10-årsjubileum for Rød Ungdom-navnet. Rute 80 kommer tilbake til en bredere dekning av Rød Ungdoms historie. Hva med litt festivitas?

Husk sikkerheten!

SU

Vi må innrømme at vi alltid har hatt en forkjærlighet for vår nabo ved vår høyre side. Vi snakker jo på en måte det samme språket, og det gir jo en viss trygghet i disse harde tider. Men vi må innrømme at kjærligheten kjølner raskt da Ungsosialisten skulle ha det til at Rød Ungdom bare bestod av halvgamle AKP'ere. Men

da vi så at SU måtte avlyse emning. Når vi snakker om sommerleire, husker vi på en selsom sak i kjærlighet/hatforholdet vårt til SU: Leiravisa på Rød Ungdoms sommerleire heter nemlig Rebell. Da Røde Garde i hine hårde dager skulle skifte navn, var Rebell på tale. SU fikk nyss om saken og fikk et jævla hastverk med å patentbeskytte Rebell-navnet til eget bruk. Ja, ja, særlig glede av dette slaget under

sommerleiren sin i år pga. manglende oppslutning, var såret leget. En følelse av overtak gir alltid næring til intimitet fra vår side. Vi må i denne sammenhengen takke SUs internasjonale sekretær (halvgammell) Paul Håvard Kvangraven for hans innledning på Rød Ungdoms Sør-Norge leir. Han slo bra fra seg. Vi har trukket oss tilbake i studerkammeret og en skarpere kapitalismeanalyse av Sovjet er i

NYTT FRA PARNASSET

NKU og Operasjon Dagsverk

Vi snubla over et nummer av Signal her om dagen. Signal utgis av NKPs ungdomsorganisasjon. I et oppslag om YLI-landsmøtet skriver de:

«Det har etter hvert blitt en tradisjon at Rød Ungdom og Unge Høyre støtter samme prosjekt. Så også i år, da begge ga sin støtte til Zimbabwe.»

Reint bortsett fra at Unge Høyre ikke har støttet noe OD-prosjekt de to siste åra, er det riktig at Rød Ungdom har støttet OD-prosjektene til Eritrea, Afghanistan og Zimbabwe. Men til NKU må vi bare få tilføye:

Det er etter hvert blitt en tradisjon at AUF, SU og NKU aldri støtter OD-prosjekter mot Sovjets aggresjon. På denne måten skader de sosialismen mer enn Unge Høyre noensinne vil klare.

Morgendagens menn

Unge Høyres formann har gjort to store ting denne sommeren. Først deltok han i Aftenpostens rullskikonkurranse for politikere. Deretter fikk han penger av NORAD til å reise til Zimbabwe for. Der må det ha vært kjedelig for han ble nødt til å ringe hjem. Her er hva «Rampen» i VG skriver om tildragelsen:

Morgendagens menn i fremskutte posisjoner i vårt samfunnsliv bør få se seg om i verden. Det får de da også.

Unge Høyres formann Sveinung Lunde, ser seg i øyeblikket om i Zimbabwe (tidligere Rhodesia) på NORADs bekostning.

Forleden ringte han hjem til Unge Høyres Landsforbund. Og hva var det så som beveget unge Lunde til å sette seg i forbindelse med gamlelandet?

Var det rystende inntrykk fra en verden der svarte og hvite står steilt mot hverandre, var det den skrikende sosiale nød? det truende økonomiske uføret — kort sagt en verdensdel på randen av stupet...

Eller ville han skaffe seg en rask briefing om rikets tilstand her på berget? Sitter Willoch fortsatt til rors? Nei, ingenting av dette. Formann Lunde ville derimot gjerne vite om noen hadde slått hadde slått ham i Aftenpostend heterostatisk berømte rullskikonkurranse.

Hadde denne mannen vært 20 år og bodd i Norge i dag, ville han garantert vært med i Unge Høyre. Bildet viser Cornelius Vanderbilt, som i sin tid arvet en av USAs største formuer.

Rainer Werner Fassbinder † 1982

Den «Nye bølga» innen tysk film har brakt Tyskland inn i en ny æra som filmnasjon, etter at det i hele mellomkrigstida levde i skyggen av land som Italia, Frankrike, England og USA. I bresjen for denne nye bølga sto personer som

Wim Wenders, Werner Herzog og Rainer Werner Fassbinder, samt flere mindre kjente regissører. Sammen betød de noe helt nytt for tysk film, som inntil da var prega av anonymitet og middelmådighet.

Barn av -68

Men det var naturligvis ikke bare innen filmen tysk kultur forandra seg på sytti-tallet. Den nye hippie-generasjonen, som også Fassbinder var en del av, våkna opp til et etterkrigs-kapitalistisk Tyskland som lagde terrorister av noen og «alternativtister» av andre.

Nye bølge-regissørene bærer også preg av dette; tysk film er trolig den mest bevisste og samfunnsengasjerte som skapes i dag.

I 1978 utpekte det amerikanske «Time magazine» Tyskland til ti-årets filmnasjon: «— De ser på filmen med like friske og fordomsfrie øyne som pionerene gjorde for 50—60 år si-

den», begrunna Time bl.a. sitt valg med.

Etter hva vi har sett av 80-års filmer hittil skulle det være store sjanser for at Time vil kunne komme til å gjenta seg sjøl ved dette ti-årets utløp, på tross av at selve forgrunnsfiguren, Fassbinder, ble funnet død i sin leilighet om morgenen den 10. juni i år, 36 år gammel.

Fassbinders filmer var ofte ganske rå i uttrykket og hans skuespillere var typer som brøt med tradisjonelle skjønnhets-ideal. Samtidig benyttet Fassbinder seg gjerne av «Hollywoods» effekter; pomp, prakt og glamour. Men glamour du finner hos Fassbinder grenser ofte til det vulgære,

og prakten er satt opp imot sin motsetning; Hans mennesker er ensomme de forbruker hverandre som varer og de er fanger av systemet.

I motsetning til Herzog, som ofte fant sine temaer i eksotiske omgivelser i svunne historiske epoker (ta f.eks. «Aquirre, gudenes vrede», en av Herzogs storfilmer som handla om en makt-syk spansk conquistador) og beskriver seg sjøl som en drømmer med «hjertet i sen-middelalderen», lar Fassbinder seg vanskelig plassere i annet enn moderne storby-omgivelser, og sine filmer har han nesten alltid lagt til 50-, 60- eller 70-års Tyskland.

Forfatteren

Fassbinder var opprinnelig utdanna som skuespiller. I slutten av 60-åra, etter ett kort visitt ved et tradisjonelt teater, var han med på å danne et eksperimentelt avant-garde-teater, under navnet «Anti-teateret». Fassbinder sto bak de fleste stykkene de oppførte ofte tok han for seg et klassisk stykke som han, til manges provokasjon, politiserte ved å sette det inn i datidas tyske arbeidsmiljø. På samme tid skrev han også egne manus som gjorde ham bemerket. Han jobba for scenen, radio og etter hvert også med film. Ett av hans mest berømte stykker fra denne tida er «Petra von Kants bitre tårer», som han først skrev for teateret, men siden bearbeidet for film. Stykket handlet om et lesbisk kjærlighetsforhold hvor den yngste kvinnen dominerer og nesten ødelegger den eldre.

Maktkamp og maktmisbruk er gjennomgående temaer i Fassbinders produksjon og kan antakelig spores tilbake til hans barndom. Sjøl forteller han: «— Mine foreldres fryktelige krangler satte dype spor i meg for alltid; barn fødes inn i ekteskap som ser ut til å fungere, men foreldrene spiller falske roller som barnet tar etter og forkrøples av. Vi lever alle fang et av hver vår ibsenske livs løgn, og ingen ekte samhörighet vil være

oppnåelig før vi knuser ekteskapet og deretter alle systemer basert på privateiendom og maktbegjær. Inntil dette skjer vil mennesker og klassene fortsette å korrumpere hverandre.»

Fassbinder rakk å fullbyrde over førti filmer i løpet av sitt liv. Det er derfor umulig å gi et detaljert og dyptgående bilde av hans produksjon og person. Likevel kan vi ved å høre filmtitler som «Kjærligheten er kaldere enn døden», «Angsten etter sjelen», «Ingen er sint og ingen er god», «Frihetens knyttneve» og «Åtte timer er ingen dag» skimte Fassbinders karakter; Åpenhet til det hensynsløse, samfunnsengasjement, melankoli og ensomhet. En gang svarte han også en venn på spørsmålet om hvorfor han arbeidet så hardt: «— Det er for å unnsnippe ensomheten.»

Skuespilleren

Fassbinders filmer handler om mennesker, men enda mer om samfunnet som former dem. (I motsetning til f.eks. Ingmar Bergman.)

Fassbinder var homoseksuell, og i en av hans sterkeste filmer, «Frihetens knyttneve», spiller han sjøl hovedrollen som den homoseksuelle og prostituerte unggutten Fox. Her framstår han som en usedvanlig dyktig skuespiller, i en rolle som krever total blottleggelse og utlevering. Fox har vunnet en formue i tipping, noe han ikke fatter rekkevidden av. Han styres av sitt behov for kjærlighet og i naivitet lar han seg utnytte. Han blir frastjålet alt og skubba tilbake til den dritten han kom fra av sin «elsker», som var ute etter å redde sin fars bedrift fra fallitt. Verden hånler i kulissene og Fox ender sitt liv med en overdose nerve-tabletter. Det siste vi får se til Fox er hans legeme som ligger på et nakent betonggulv og blir endevendt og plyndra til siste rest av noen griske guttunger.

Om Fassbinder var pessimist? Nei, svarte han. «Mine filmer er laget ut ifra den oppfatning at revolusjonen ikke skal finne sted på kinolerretet, men ute i livet. Og når jeg viser at det går dårlig

på lerretet, er det alltid for å advare mennesker om hvordan det uvegerlig vil gå hvis de ikke endrer sine liv.»

Fassbinder skildra de utstøtte; narkomane, fremmedarbeidere, prostituerte og alkoholikere. Men i hans seneste filmer tok han som kjent for seg Tysklands etterkigshistorie. Først med «Maria Brauns ekteskap». Marias ærgjerrige kamp for å nå toppen er en personifisering av Vest-Tysklands utvikling; som vi husker slutta filmen med at både Maria og hennes nybygde luksus-villa ble sprengt til himmels, etterfulgt av en serie portretter av tyske toppolitikere. Etter denne fulgte «Lili Marleen» der Fassbinder ble beskyldt for å glorifisere Hitler-Tyskland i sin skildring av nazistenes gallionsfigur «Willie» (virkelighetens Lale Andersen), som nådde til topps på slageren Lili Marleen.

I filmen «Lola» tok Fassbinder igjen opp tråden fra «Maria Braun». Han skildrer en småby i 50-års Tyskland i oppbyggingsfasen etter krigen. Her viser Fassbinder oss hvordan oppbyggingen av den nye velstanden og kapitalismen korrumperte selv det hederligste menneske. Moral måtte gi etter for klingende mynt og hjertets krumspring. Sjøl den hederlige von Bomhm ble forelsket i den listige og fordervete Lola, — luksusludderet, forkjælt av byens mektigste menn.

Den siste filmen Fassbinder rakk å lage var «Veronica Voss», som forteller om en tysk filmstjerne på veg nedover; hun er hekta på heroin og blir utnyttet av sine omgivelser. Filmen var spilt inn i sort/hvitt og vant Gullbjørnen ved årets Berlin-festival.

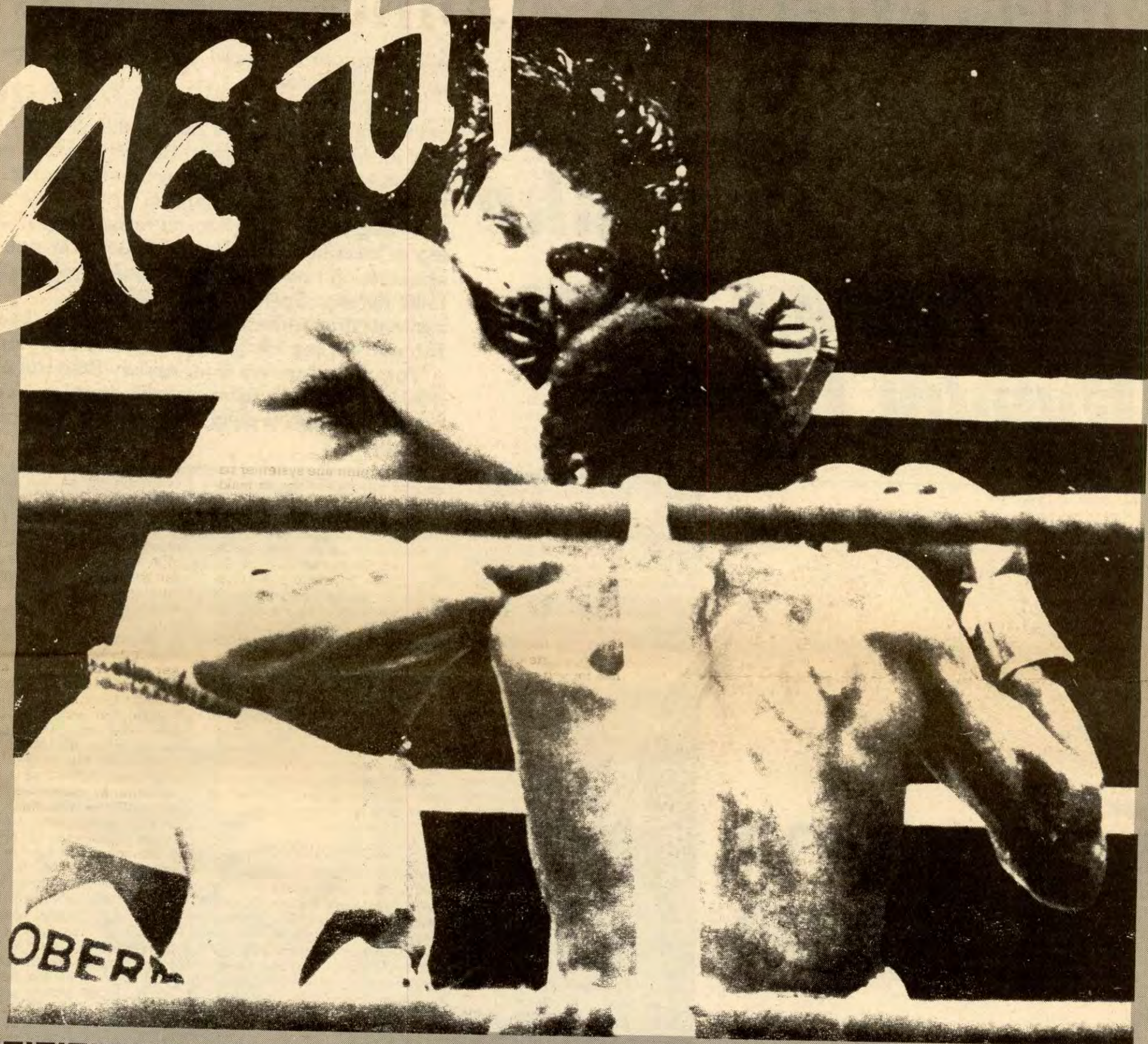
Men på tross av at han vant priser og ble kalt «Tysk films vidunderbar.» må hans enorme produktivitet ha kosta ham mer enn hva vi kan ane.

Han vil etterlate seg et tomrom, men han vil også etterlate framtida et stykke tysk etterkigshistorie mer vesentlig enn noen historiebok.

THERESE BJØRNEBOE

Stebli

BESTILL FRA RØD UNGDOM

HEFTER:

- ☐ Om krig og fred 5,-
- ☐ Et ledd i en global strategi. (Om Sovjet) 8,-
- ☐ 27 spørsmål og svar om Rød Ungdoms politikk 5,-
- ☐ Sosialisme 10,-
- ☐ Rød Ungdoms studiesirkel 5,-
- ☐ Kort innføring i marxisme: *Filosofi og historiesyn* 10,-
- ☐ Kort innføring i marxisme: *Politisk økonomi* 15,-
- ☐ Rød Ungdoms organisasjonshåndbok 35,-
- ☐ Natur og miljøvern 5,-
- ☐ Rød Ungdoms handlingsprogram 5,-

PLAKATER:

- ☐ Mot nazisme og rasisme 1,-
- ☐ Rute 80, «ikke bare romantikk...» 2,-

MERKE:

- ☐ «Rød Ungdom» 2,-

- ☐ Jeg vil bli medlem i Rød Ungdom.
- ☐ Send meg fler opplysninger om Rød Ungdom.
- ☐ **Rute80**, ett års abonnement 35,-

Navn:

Adresse:

Postnr: Poststed:

Skole: Alder:

(Klipp ut hele greia og send den til: Rød Ungdom, Postboks 610, Sentrum, Oslo 1.

Når skal folk forstå at Zeppelin og Hendrix var like mye "image" som Human League?

Gjest i Ruta:

Torgrim Eggen

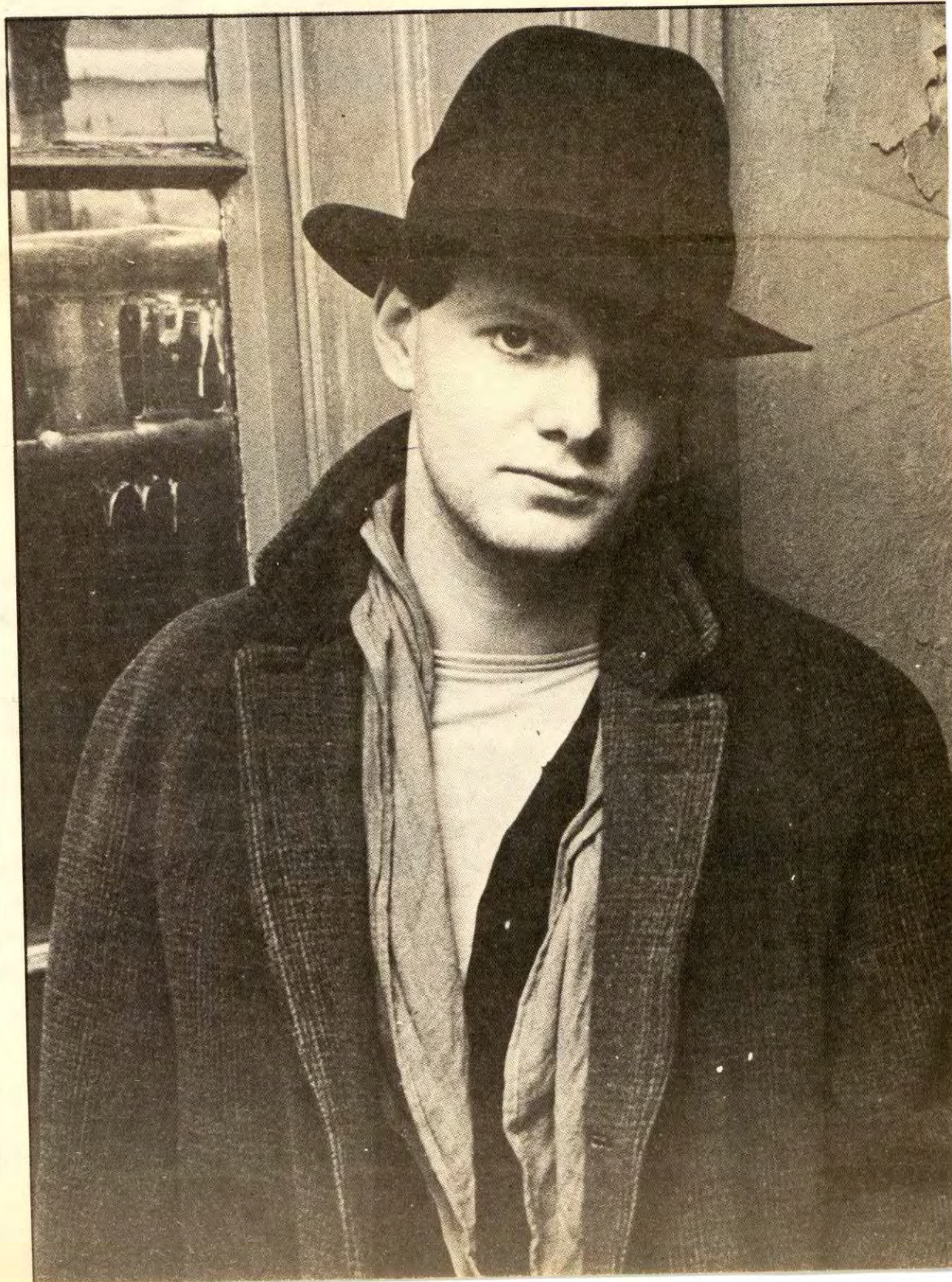
The Cut

— Vi er et band fra storbymiljø og er ikke streite og jordnære nok for folk på landsbygda i Norge. Publikum i Norge har i det hele tatt dårlig utvikla smak, skikkelige nollehuer egentlig de folka som går og kjøper de platene som virkelig selger her i landet.

Ivar Eidem, den nye synth-spilleren i The Cut, stikker hue innom garderoben der vi sitter og gjør intervju med Torgrim Eggen, bassist og produsent i The Cut og den personifiserte jet-set'n innen norsk ny-rock.

— Jeg finner meg ikke til rette i rollen; «Hei, jeg er bassist i rockeband». Musikk er noe absolutt og noe helt hvor jeg må involvere meg i alle delene. Spilling, produksjon, skribentvirksomhet, publikum... jeg er ikke fornøyd før jeg får gjort litt av alt sammen.

Torgrim blåser en diger røyk (han må røyke 100 om da'n) og titter ubeskjedent inn i sitt eget speilbilde, tydelig tilfreds med tingenes tilstand.

Det er fortetta stemning på Club 7 denne kvelden. The Cut åpner en månedslang Norgesturne og det som kan kripe og gå av Oslos nyveivmiljø er selvfølgelig der. Da supportbandet Neon står på scenen minner lokalet mest av alt om stemninga på Dasslokket en solskinnslørdag i juli; se og bli sett — og nok å feste øya på er det såvisst når hovedstadens mest hippe rock-publikum finner grunn til å samles.

The Cut er i dag et såkalt coming band. Club 7-konserten kan være starten på noe stort for bandet. Er det Vest-Europa som er første mål nå, Torgrim Eggen?

Norske musikere like gode som Human League

— Det har lenge versert en myte om at vi er så oppsatt på å få det internasjonale gjennombruddet. Det er riktig at vi er ambisiøse og satser hundre prosent på musikken, men Norge er da et OK land? (Jeg tenker nå mitt etter Ivar Eidems salve over de norske «nollehuene», men skitt la gå.) — Trondheim er den beste rockebyen i landet, men Tromsø er også et herlig sted å spille. For øvrig tror jeg det er for tidlig å snakke om noen internasjonal karriere for oss, kanskje etter neste LP. For jeg er jo litt opptatt av det; hvorfor i helvete skal ikke et norsk band kunne slå i utlandet? Musikerne i Norge er like gode som engelskmennene. Her i landet skorter det på hva som blir lagt ned i produksjonen av skivene, men først og fremst snakker vi om *musikernes selvtillit*. Saken er at du må være forbanna nådeløs for å kunne klatre på pop-stigen, noe som krever at du tror på deg sjøl og veit at du er god. Norsk rock lider av mindreverdigheidskomplekser, noe vi ikke har noen grunn til.

★ Mr. Eggen er en selvsikker herremann som «gir intervjuer» og aldri er redd for å vekke oppsikt. En gang hadde vi fly sammen fra en spillejobb i Trondheim. Torgrim var i hundre etter å ha produsert Det Gyldne Triangel for Mai, og sto på farten til Stockholm for å lage intervjuer for Nye Takter. Iført svart Gatsby-hatt var det få som kunne unngå å legge

Torgrim Eggen: — De eneste tinga jeg synes holder fra 70-åra er Bowie og Roxy Music. De skapte noe nytt, eksperimenterte. Bare når den utvikler seg er rock spennende.

merke til vår mann da han entra flyet, en oppmerksomhet om egen figur han klarte å beholde under store deler av turen.

— Jeg ER intellektuell!

— *Min påstand er at nyveiven blitt så forferdelig intellektuell!*

— Jeg er intellektuell, — og hva er så galt med det? Dessuten hater jeg uttrykket nyveiv. Vi spiller rock og noen snevrere bås kan du ikke sette musikken vår inn i.

— *Men du må da være enig i at nyveiven i dag har fjerna seg ganske betraktelig fra utgangspunktet, om vi da er enig i å starte med Pistols?*

Bowie og Roxy Music

— Sex Pistols er et godt utgangspunkt. 2. generasjon av den nye rocken kan vi illustrere ved Elvis Costello og Talking Heads, mens Joy Division og Spandau Ballet representerer 3. generasjon. Du har rett i at det er langt mellom Pistols og Spandau B. Mens alle banda i starten av ny-rock-bevegelsen spilte nesten likt og i samme stil, får banda nå etter hvert mindre og mindre felles...

... og musikken utvikler seg mindre og mindre — har ikke ny-rocken stagnert nå?

— Jo, på mange måter er jeg enig i det, og det er urovekkende. Rocken er bare interessant når den utvikler seg, når nye ting skapes. Altså; Stones har lagd mange bra låter, men det er ikke interessant i dag. De eneste tinga jeg syns holder fra 70-åra er Bowie og Roxy Music. De skapte noe nytt, eksperimenterte. Jeg lever HER OG NÅ og er opptatt av det som foregår akkurat for øyeblikket, ikke folkemusikk og The Who.

Vårt rock-publikum er ikke Rory Gallaghers...

— *Men syns du ikke det er betenkelig at du henvender deg til et så annet publikum enn f.eks. Rory Gallagher? Og nå tenker jeg ikke bare musikk, men like mye i forhold til hva slags mennesker dere har nedslagsfelt hos?*

— Nei, jeg syns ikke det er betenkelig. Folk får ta musikken vår som den er. Om den slår hos intellektuelle mennesker framfor de som flyr beina av seg for å høre Rory Gallagher, er det bare naturlig. Det er i det miljøet jeg har mine røtter. Jeg er selvfølgelig klar over at dette betyr at vi får et mindre publikum enn den

etablerte rocken — men vitsen med rock er vel ikke å selge ut Nya Ullevi? Tvert imot mener jeg faktisk det er veldig viktig for musikklivet at vi har god musikk som ikke er basert på sånne kjempeshow.

— *For 10 år sia ville ikke du spilt rock, men jazz! — Hvordan stiller du deg til den påstanden?*

— Jeg tror den har mye for seg.

★

Torgrim vokste opp på Romsås. 14 år gammel begynte han å spille heavy metal, noe som rakna når han begynte på gymnaset. I denne tida fikk han på en merkelig måte mye penger (!), som han sier. Han kjøpte seg gitarer, begynte å spille klassisk og likte det. Han skryter av å ha vært i forcen i 9 måneder, av å ha jobba med alt mulig: daghem, lager, fabrikk, men de siste åra har det bare blitt musikk. — Det er ikke noe annet jeg kan.

— SUF blei for sterkt

— I -76 var jeg innom eksperimentell rock og jazzmusikk, tok gitarundervisning og oppdaga at jeg faktisk var ganske god. På den tida hadde jeg planer om musikkutdanning eller medisin, men det blei jo bare for jævlig. For øvrig har jeg vært innom SUF! (Sjøl sagt, den fødte original kunne umulig ha unngått SUF i sin ungdom!). Jeg bodde på Veitvet da, og alle de tøffe gutta var på den greia. Det var mye mer miljøet enn sjølve politikken som tiltrakk meg. Men det svingte av ml-bevegelsen den gangen, med Vietnam og EEC-arbeid. Men det kokte bort i kålen for meg. Marx og Mao og revisjonisme og de greiene der blei bare for sterkt for meg. «Too much, too young» som Specials sier det.

— Den tida krangla jeg en del med Mai i Klassekampen. Det var tida da alt skulle være folkemusikk. Merkelig utvikling i Mai plateselskap — for 3 måneder sia produserte jeg synth-musikk for dem!

★

Ivar Eidem er på besøk igjen for å fortelle Torgrim at han syns disco-låtene fungerte så bra i kveld. — Nå er det virkelig groove i dem, altså!

Nytt lydbilde

— *Hvordan er det å spille med ny besetning? Don Buchanan har kutta gitaren til fordel for managerarbeid på heltid - uten å bli erstatta. Vanskelig å presentere et helt lydbilde?*

— Nei. Det har gått greit. Før hadde vi en tendens til å produsere for mye lyd på scenen, syns jeg. Lydbildet vårt har blitt mye reinere tror jeg, og det virker da som om folk syns dagens utgave er koselig?

— *Produksjonskostnadene på LP'en deres ligger i den 6-sifra klassen, — dere har lagd video, har svensk produsent osv. Hva skjer med The Cut om dette ikke selger?*

Torgrim trekker på skuldrene.

Gjør det sjøl-bevegelsen er ute

— The Cut vil overleve. Det verste som kan skje er at vi får sparken hos Sonet. Det ville vært trist, for de folka er voldsomt hyggelig å jobbe sammen med, men vi ville fortsatt å lage musikk. Finansierte platene sjøl igjen. Men det er deilig å slippe det økonomiske maset! Det er den store forskjellen på å gi ut sjøl og det å være på et etablert selskap.

— *Gjør det sjøl-bevegelsen er ute?*

— I England er ikke det å skulle produsere sjøl «inne» lenger nei. Nå skal musikken ut på de store selskapene for å bli tatt alvorlig igjen. Trist utvikling egentlig, for Gjør det sjøl-bevegelsen har fungert bra. Det gir sjøltillit å se at du greier å fikse ting ved egne krefter.

Sulter på musikken!

— *Du overlever på musikken nå?*

— Jeg sulter på musikken! Det skulle vært godt å tjene penger til mat og bolig og fine klær...

— *Mange rockere fra 60-åra vil si dere ser jævlig ut og at hele nyveiven er en stor gimmick. De sammenlikner med Uriah Heep som kom på scenen i olabukser...*

— Men det var jo bare image det også! At ikke folk kan fatte det... Hendrix også, — image som faen med krusehår, farga klær og dop. 60- og 70-åra var akkurat det samme som i dag. *Uttrykksformen* er det eneste som er forskjellig. Mens Zeppelin brukte utvaska olabukser, benytter ny-rocken seg av sminke og andre «unaturlige» effekter. Men hva er galt med det? Ingen vil finne på å kalle japansk teater kunstig fordi skuespillerne er overlessa med sminke.

★

— *Vi må litt tilbake til norsk rock. Du sier den har stagnert, men hva er det egentlig som har slått feil?*

— Norsk rock har stoppa — mangler feeling

— I dag ser det ut som alle er tomme for ideer. Hvor mange norske rocke-LP'er har kommet ut i år som du kunne tenke deg å kjøpe? Jeg har ikke funnet en eneste en. Etter min mening har de som eksperimenterte gått altfor fort fram. De første LP'ene til Kjøtt og De Press var glimrende og de hadde et grunnlag å bygge videre på. Men så gjorde de som så altfor mange av oss gjør — så fort et album er ferdig, syns du hele greia er bare skiten. Så har de gått nye veier; etter min mening har de dessverre funnet et blindspor. Både Montasje-produktene og Holy Toy syns jeg er prega av disse tendensene. Det er bra at folk tenker som så at vi ikke lenger skal gå i rock'n roll-sporet, at vi skal være kule,

eksperimentelle og anderledes. Men hva har vi å sette i stedet? Der ligger problemet. Når du bare eksperimenterer uten å ha noen plattform å bygge ut fra, blir ofte *feelingen* i musikken helt borte. Dette er ting The Cut prøver å legge vekt på. Vi spiller ny og eksperimentell musikk, men likevel *jordnær* på en helt annen måte enn f.eks. musikken Yes og Genesis sto for, og som i 70-åra framprovoserte punke-bølgen. Vi jobber for å få fram stemning og driv i musikken. Dette er eneste måten å få presentert låtene og melodiene skikkelig på.

— *Men altså ikke kommersielt?*

— Jeg har egentlig ikke noe imot å være kommersiell. Det betyr jo kort og godt at det du lager har masseappell. Kommers i negativ betydning blir det først når man spekulerer på et marked, — komponerer for å slå akkurat der og da, uten tanke på egen smak og musikalsk kvalitet.

Rocke-bevegelsen har gitt oss et interessert publikum

— *Norsk Rockeforbund blei stifta i helga. Har du noe forhold til den begivenheten?*

— Jeg har dessverre ikke hatt tid til å engasjere meg aktivt i den jobbinga. Men det er klart vi trenger et rockeforbund! Vi spiller nesten utelukkende på rocke-klubber for tida. Det er jo oppblomstringa av rocke-klubbene som har gitt oss muligheten til å spille for et *interessert publikum*. Det er utelukkende positivt at denne bevegelsen nå organiserer seg i Norsk Rockeforbund. For kan du tenke deg noe som er mer nedtur enn å spille rock på steder der folk egentlig ikke vil høre rock...

★

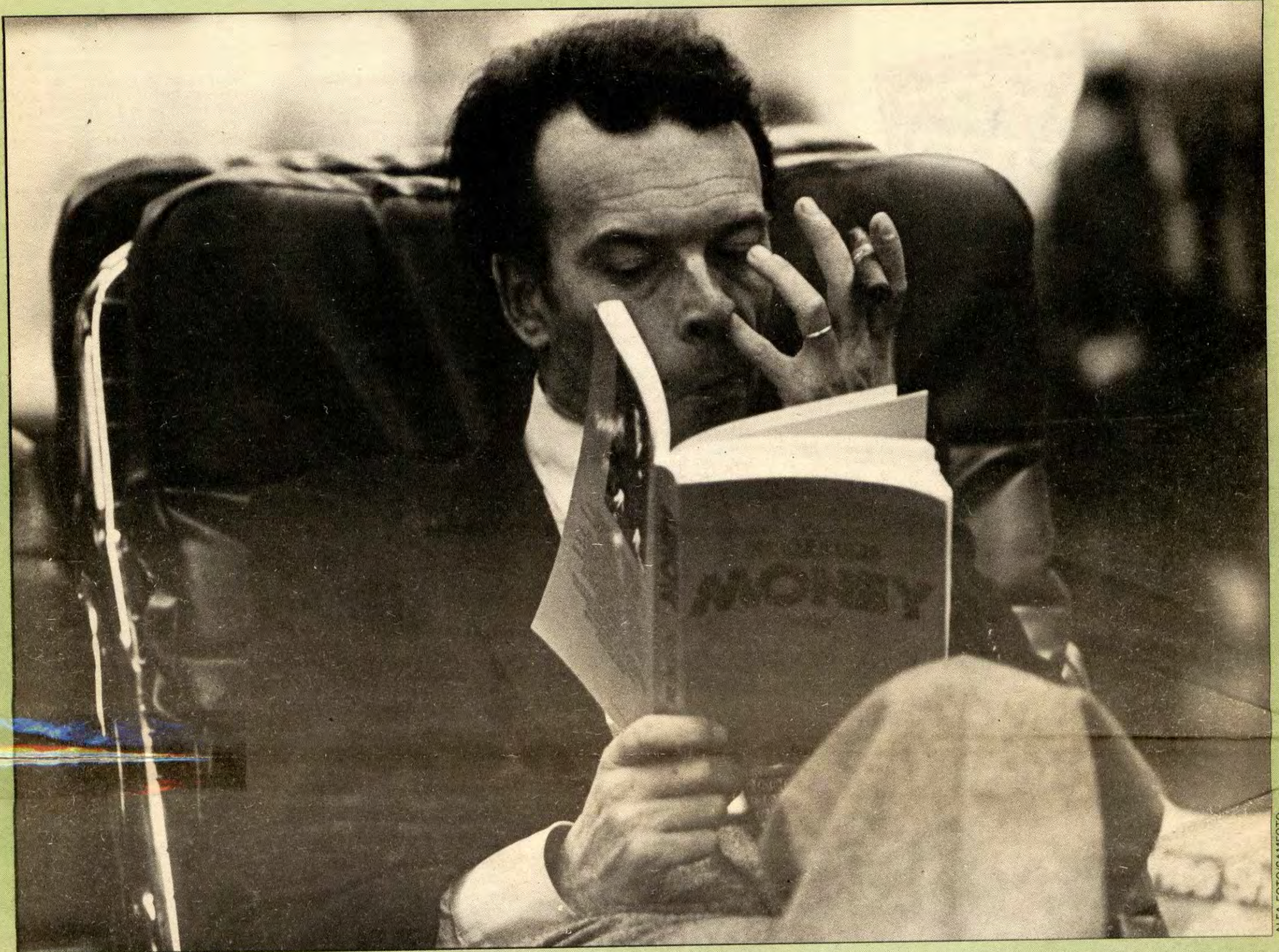
Og der reiser The Cut av gårde på Norges-turne. Når den er unnagjort står jobber i Sverige og Danmark og venter. På denne turneen vil Cut-musikerne slippe å bekymre seg for det tekniske — en fast lysmann er med sammen med et dansk PA-lag for å mixe lyden. Noe de gjør særdeles godt. Bedre lyd har jeg aldri hørt på Club 7.

Har norsk rock ei framtid?

The Cut står i startgropa, men det har mange band gjort før dem. Bandet låter uhyre tett og proffert for tida, men spådommer om suksess i popmusikken er forgjeves og bortkasta cellevirksomhet. Torgrim Eggen har imidlertid flere bein å stå på. Mye rart skal skje om ikke han på en eller annen måte vil være med å prege norsk pop-musikk de nærmeste åra.

Skjønt, — en titt på norske plateutgivelser høsten -82 kan få en til å grine. Det vrirler av syngende husmødre, 60-talls-schlagere og Glemselen-serier. Vil det være mulig å gi ut ny norsk rock i det hele tatt om et år?

ARILD RØNSEN

ALFA FOTO/SAMFOTO

**Ni av ti
direktører leser
næringslivssidene
våre.**

Rute80